

Statenvoorstel 53/11 A

Voorgestelde behandeling:

PS-vergadering : 11 november 2011

Statencommissie : Commissie voor Ecologie en Handhaving,
4 november 2011

Onderwerp

Afwikkeling brand Chemie-Pack te Moerdijk

Datum

25 oktober 2011

Documentnummer

2829531

Directie

Ecologie

Bijlage(n)

4

Aan Provinciale Staten van Noord-Brabant,

Samenvatting

Op 5 januari jl. heeft bij Chemie-Pack te Moerdijk een grote brand gewoed. Zowel de milieuhygiënische als financiële gevolgen van deze brand zijn bijzonder groot. Door de brand en de noodzakelijke bluswerkzaamheden zijn grote hoeveelheden chemicaliën en met chemicaliën verontreinigd bluswater in het oppervlaktewater terechtgekomen en verspreid in de omgeving van het bedrijf (grond en grondwater).

Zoals aangegeven door ons College tijdens de PS-vergadering van 23 september jl. is de verontreiniging complex. Zolang het terrein is afgesloten zijn er geen acute gezondheidsrisico's. Wel is het van belang dat de verontreiniging snel ongedaan wordt gemaakt, omdat er een verspreidingsrisico bestaat.

Gedeputeerde Staten hebben zich van begin af aan ingezet om de gevolgen van de brand te beperken door gezamenlijk op te trekken met de overige betrokken overheden. De totale kosten voor de afwikkeling van de brand worden op dit moment geschat op € 71,5 miljoen, waarvan € 38,2 miljoen voor de bodemsanering.

De bodemsanering heeft dusdanige financiële consequenties dat hiervoor een Uitvoerings- en financieringsovereenkomst tussen de gemeente Moerdijk en de provincie Noord-Brabant is gesloten. In deze overeenkomst is vastgelegd dat de gemeente haar last onder bestuursdwang richting het bedrijf uitvoert, terwijl de provincie de kosten voor de bodemsanering voorfinanciert.

Datum

25 oktober 2011

DIS-nummer

2829531

Tegelijkertijd zijn er overleggen gevoerd met het ministerie van I&M over een mogelijke bijdrage vanuit het Rijk, en zijn er met de curator van Chemie-Pack overleggen gevoerd over kostenverhaal.

Uit een door de landsadvocaat uitgevoerde analyse is inmiddels gebleken dat verhaalsmogelijkheden via de verzekeraars gelimiteerd zijn. Dit heeft te maken met het maximaal uit te keren bedrag, alsook mogelijkheden van het indienen van schadeclaims binnen de voorwaarden van de verzekering.

Tijdens de gesprekken met het ministerie van I&M is geconstateerd dat er sprake is van een sanering waarbij spoed van toepassing is. Ten aanzien van de financiering is overeengekomen dat er voor wat betreft de kosten voor de bodemsanering een 50/50 verdeling kan plaatsvinden tussen het ministerie van I&M en de provincie Noord-Brabant. Daarnaast is afgesproken dat de provincie maximaal € 17,5 miljoen zal bijdragen aan de totale kosten.

Het ministerie heeft aangegeven dat ze haar bijdrage koppelt aan het bodemsaneringsprogramma en het instrumentarium van de Wet bodembescherming. Derhalve voert de provincie Noord-Brabant uit.

Ondanks de ongewijzigde mening van de provincie dat de primaire verantwoordelijkheid ligt bij de gemeente Moerdijk heeft ons College, alle opties afwegende, besloten in te stemmen met het aanbod zoals het door het ministerie is gedaan.

De consequenties van deze beslissing zijn dat de provincie de bodemsanering in eigen hand zal nemen. Dit houdt in dat wij voornemens zijn de Uitvoerings- en Financieringsovereenkomst met de gemeente Moerdijk op te zeggen in het geval dat uw Staten instemmen met dit voorstel. Door de bodemsanering in eigen hand te nemen zal er volledige regie zijn op de te maken kosten. Daarnaast zullen, i.v.m. de afspraken met het ministerie, de totale lasten voor de provincie maximaal € 17,5 miljoen bedragen.

1. Afgesloten Overeenkomst met de gemeente Moerdijk

Na overleg met de gemeente is op 16 september door het afsluiten van de uitvoerings- en financieringsovereenkomst afgesproken dat, nu Chemie-Pack geen actie onderneemt, de gemeente haar verantwoordelijkheden zal inzetten. Hiertoe handhaaft de gemeente haar last onder bestuursdwang.

In de Uitvoerings- en voorfinancieringsovereenkomst is opgenomen dat de provincie de kosten voor de bodemsanering voorfinanciert, tot een bedrag van € 38,2 miljoen. Als er sprake is van kostenoverschrijding is opgenomen dat de eerste € 5 miljoen eveneens door de provincie worden voorgefinancierd. Tevens is in de

Datum

25 oktober 2011

DIS-nummer

2829531

overeenkomst de ontbindende voorwaarde opgenomen dat de provincie de overeenkomst ééenzijdig kan opzeggen tot 1 december 2011.

2. Overleg met ministerie van I&M en gemeente Moerdijk

In het Statenvoorstel van 23 september jl. heeft ons College u op de hoogte gebracht van de lopende gesprekken met het ministerie van I&M en de gemeente Moerdijk inzake de procesafspraken rondom aanpak van de sanering en de mogelijke bijdrage van het rijk aan de provincie.

Deze gesprekken zijn inmiddels afgerond. Er ligt een voorstel van het ministerie van I&M dat betrekking heeft op financiële en organisatorische zaken.

Er is door het ministerie van I&M aangegeven dat een 50/50 kostenverdeling voor de kosten van de bodemsanering kan plaatsvinden tussen het rijk en de provincie. Daarbij geldt bovendien dat de provincie maximaal €17,5 miljoen zal bijdragen. (Eventuele) meerkosten van de bodemsanering zullen door het ministerie worden gedekt binnen toekomstige bodembudgetten.

Het ministerie van I&M heeft deze bijdrage gekoppeld aan het bodemsaneringsprogramma. Dit betekent dat de provincie uitvoerder zal zijn van de bodemsanering. Het impliceert ook dat de Uitvoerings- en Financieringsovereenkomst met de gemeente Moerdijk, waarin de gemeente de bodemsanering uitvoert, geen stand kan houden.

Het aanbod van het ministerie van I&M is in gezamenlijkheid overwogen. De conclusie die hieruit getrokken is door ons College en het College van B&W van de gemeente Moerdijk is om, teneinde de voortgang van de sanering niet te schaden, alsook om te voorkomen dat een te groot deel van de bodemsaneringskosten voor rekening van de regio zou komen, met het aanbod van het ministerie in te stemmen.

Datum

25 oktober 2011

DIS-nummer

2829531

3. Consequenties m.b.t. het aanbod van I&M

3.1. Coördinatie samenwerking

Zoals hierboven aangegeven zal de provincie de bodemsanering gaan uitvoeren. De gemeente blijft verantwoordelijk voor de bovengrondse sanering (opruimen en slopen van het terrein). Daarom is het overleg met de gemeente voortgezet en zullen de werkzaamheden gecoördineerd uitgevoerd worden.

3.2. Opzeggen Overeenkomst

De Uitvoerings- en Financieringsovereenkomst zoals gesloten tussen de gemeente Moerdijk en de provincie Noord-Brabant is gebaseerd op de afspraken dat de gemeente zou gaan handelen op basis van haar verantwoordelijkheid. Nu er overeenstemming bereikt is met de gemeente en het rijk over de nieuwe taakverdeling en bijbehorende tegemoetkoming vanuit het ministerie heeft de overeenkomst haar betekenis verloren. Na instemming van uw Staten met dit voorstel zullen wij de overeenkomst opzeggen.

3.3. Kostenverhaal

Eén van de uitgangspunten van de aanpak van de brand bij Chemie-Pack is dat er zo maximaal mogelijk wordt ingezet op kostenverhaal. Wel is het zo dat met het kiezen voor de huidige aanpak efficiency voor kostenverhaal zal gaan. Een sobere, functie-gerichte aanpak die leidt tot een situatie waarin de risico's zijn weggenomen, is het uitgangspunt.

In de situatie dat de provincie de bodemsanering gaat uitvoeren zal kostenverhaal niet bestuursrechtelijk, maar civielrechtelijk moeten plaatsvinden. Een civielrechtelijke procedure kent een lange looptijd met mogelijkheden tot hoger beroep en cassatie bij de Hoge Raad. Ons college ziet dus nog wel een mogelijkheid om te blijven inzetten op kostenverhaal. Echter, het is (ongeacht de procedure die wordt gevolgd) nog onduidelijk of dit kostenverhaal tot succes zal leiden.

Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft concreet hulp aangeboden bij het proces van kostenverhaal in de vorm van ondersteuning door de landsadvocaat. Uit een door de landsadvocaat uitgevoerde voorlopige analyse blijkt dat de verhaalsmogelijkheden via de verzekeraars gelimiteerd zijn. Dit heeft te maken met het maximaal uit te keren bedrag, alsook mogelijkheden van het indienen van schadeclaims binnen de voorwaarden van de verzekering. Uitsluitend over de exact te verhalen kosten is nog niet gegeven.

Naast kostenverhaal via de verzekeraar worden de volgende wegen nog nader verkend:

- Aansprakelijk stellen van de bedrijven gerelateerd aan Chemie-Pack, zoals Chemie-Pack Onroerend Goed B.V., alsook de bestuurder van Chemie-Pack,

Datum

25 oktober 2011

DIS-nummer

2829531

wellicht mede afhankelijk van de uitkomst van het strafproces tegen de directeur van Chemie-Pack.

- Aansprakelijk stellen van assurantie-tussenpersoon, De Keizer, omdat de kwaliteit van de verzekeringen dusdanig te wensen over laat dat gesproken kan worden over het niet goed informeren van Chemie-Pack over de af te sluiten verzekeringen.

4. Kosten

De totale kosten voor de bodemsanering worden nog steeds geschat op € 38,2 miljoen. De sanering zal naar verwachting duren tot 2016. Zoals aangegeven in het Statenvoorstel van 23 september jl. is het bij deze complexe bodemsanering mogelijk dat de totaalkosten hoger of lager uitvallen.

4.1. Afspraken I&M

In overleg met het ministerie van I&M en de gemeente Moerdijk zijn wij tot de volgende afspraken gekomen.

- Het ministerie van I&M en de provincie Noord-Brabant delen in de kosten van de bodemsanering op een 50/50 basis.
- Het ministerie zal een eerste tegemoetkoming à €17,5 miljoen bijdragen in de periode van 2012-2014
- De provincie draagt maximaal een bedrag €17,5 miljoen bij.
- Voor het meerdere zal uiteindelijk een totaalrekening op worden gemaakt in de nieuwe programmaperiode 2015-2019 en zal het restant met het rijksbudget voor Brabant voor deze nieuwe periode worden verrekend.

De bijdrage van het ministerie van I&M zal verlopen via het reguliere bodembudget.

4.2. Reeds gemaakte kosten

De kosten die tot nog toe gemaakt zijn door provincie en gemeente in voorbereiding op de bodemsanering bedragen € 750.000. Deze kosten bestaan voornamelijk uit kosten voor onderzoek, voorbereiding voor de bodemsanering en juridisch advies. Ze zullen worden meegenomen in de berekening van de totale bijdrage van de provincie aan de bodemsanering.

5. Dekkingsvoorstel

5.1. Dekking

Dekking van de kosten voor de voorfinanciering van de bodemsanering, tot een bedrag van € 38,2 miljoen geschiedt in eerste aanleg in de vorm van een voorfinanciering vanuit de Risicoreserve. Aanvulling van de Risicoreserve zal plaatsvinden met de (toekomstige) resultaten uit hoofde van:

Datum

25 oktober 2011

DIS-nummer

2829531

- Kostenverhaal via curatoren en verzekering
- Bijdrage vanuit het rijk, op basis van 50/50 verdeling voor de kosten van de bodemsanering. Hierbij geldt dat €17,5 miljoen door het ministerie van I&M zal worden toegekend in de periode 2012-2014. Dit bedrag zal worden teruggestort in de risicoreserve.
- Afhankelijk van de kosten zal in de periode daarna (2015-2019) een verdere verrekening plaatsvinden.
- Herprioritering binnen de bodemsaneringsbudgetten 2015-2019
- Een extra dotatie van € 10,9 miljoen in de risicoreserve als onderdeel van de Najaarsnota.

Relatie met de Najaarsbrief 2011

De najaarsbrief 2011 sluit voor wat betreft het saldo van de Risicoreserve en gekwantificeerde risico's af met een negatief saldo van € 21,7 miljoen. (zie tabel 3.6 najaarsbrief).

Ten opzicht van de begroting 2012 / najaarsbrief zijn de financiële uitgangspunten m.b.t. de kredietvolume en dekking van de bodemsanering bij Chemie-Pack gewijzigd.

In de begroting/najaarsbrief was € 43,2 miljoen ten laste van de Risicoreserve gereserveerd voor de voorfinanciering van de kosten voor de bodemsanering (€ 38,2 miljoen) plus een garantstelling (€ 5 miljoen) aan de gemeente Moerdijk. Met het intrekken van de financiering- en uitvoeringsovereenkomst met de gemeente Moerdijk vervalt dan ook de laatstgenoemde garantstelling.

Dit heeft tot gevolg dat het directe beroep voor dekking van het krediet op de risicovoorziening ook vermindert met € 5 miljoen, waarmee het saldo van de Risicoreserve en gekwantificeerde risico's uitkomt op € 16,7 miljoen negatief. Verder rekening houdend met de eerste tegemoetkoming in de periode 2012-2014 van het ministerie van I&M in de kosten van bodemsanering ten bedrage van € 17,5 miljoen zal het beroep op de Risicoreserve met eenzelfde bedrag afnemen. Hierdoor zal de balans saldo Risicoreserve en gekwantificeerde risico's na ontvangst van de beschikking rijksbijdrage bodemsanering licht positief uitkomen op een bedrag van € 0,8 mln.

5.2. Gemeente Moerdijk

In uw vergadering van 23 september 2011 heeft u ook aangedrongen om te kijken naar de mogelijkheid dat de gemeente Moerdijk eventueel op termijn toch meebetaalt aan de bodemsaneringskosten. Zoals door ons college al op 23 september is toegezegd zal, als er aanleiding toe is dat ook Moerdijk alsnog moet bijdragen aan de resterende kosten, het verhaal daartoe in werking worden gezet.

Datum

25 oktober 2011

DIS-nummer

2829531

6. Besluit financiële zekerheid

Met ingang van 10 november 2009 is het Besluit financiële zekerheid milieubeheer ingetrokken. Het Besluit financiële zekerheid moest ervoor zorgen dat de overheid niet opdraait voor de kosten van het verwijderen van afvalstoffen en andere milieuschade aan de bodem, indien het bedrijf zijn verplichtingen niet kon nakomen door bijvoorbeeld faillissement.

De afwikkeling van de brand bij Chemie-Pack heeft naar onze mening aangetoond dat het van belang is dat een vorm van financiële zekerheid opnieuw wordt ingevoerd. Wij hebben dan ook bij het Rijk aangekaart dat een voorziening zoals het Besluit financiële zekerheid ellenlange discussies over bestuurlijke, juridische en financiële risico's tussen overheden kan voorkomen en daadkrachtig optreden van de overheid kan bevorderen.

Datum

25 oktober 2011

DIS-nummer

2829531

7. Voorkomen precedentwerking

Met de ervaring rond de nazorg van het incident Moerdijk constateren wij een groot hiaat in de wet- en regelgeving over de verantwoordelijke overheidslaag bij grote verontreinigingen ten gevolge van incidenten bij bedrijven. Bovendien zijn, zoals hierboven gemeld, geen financiële zekerheden voorzien. Het kan en zal niet zo zijn dat in volgende gevallen de provincie opnieuw in deze mate (voor)financiert. De impact van dergelijke grote incidenten is zodanig dat het zelfs een barrière kan oproepen bij gemeenten om dergelijke bedrijven binnen de gemeente te laten vestigen. Dat is vanuit het oogpunt van de sociaal- economische ontwikkeling zeer ongewenst.

Wij hebben daarom een brief aan het kabinet verzonden, waarin wij oproepen tot voorstellen aan de Tweede Kamer tot wijziging van de wetgeving en het treffen van adequate financiële voorzieningen. Wij hebben het kabinet in overweging gegeven om een adviescommissie in te stellen, die de nodige voorstellen doet.

8. Het voorstel

Wij stellen u voor te besluiten conform bijgaand ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de secretaris

prof. dr. W.B.H.J. van de Donk

drs. W.G.H.M. Rutten

Auteur:

F.J. Donders, toestel (073) 681 2987

Bijlagen:

1. Routeplanner voor aanpak grond- en grondwaterverontreiniging Chemie-Pack en omgeving.
2. Brief van GS d.d. 9 september 2011 aan gemeente Moerdijk inzake uitvoerings- en financieringsovereenkomst t.a.v. bodemsanering, i.k.v. afwikkeling brand bij Chemic-Pack 5 januari 2011 te Moerdijk.
3. Uitvoerings- en financieringsovereenkomst t.a.v. bodemsanering i.k.v. afwikkeling brand bij Chemic-Pack 5 januari 2011 te Moerdijk.
4. Brief ministerie I&M inzake afspraken bodemsanering.

Ontwerp-besluit 53/11 B

Voorgestelde

behandeling:

PS-vergadering : 11 november 2011

Statencommissie : Commissie voor Ecologie en Handhaving,
4 november 2011

Onderwerp

Afwikkeling Brand Chemie-Pack te Moerdijk

Datum

25 oktober 2011

Documentnummer

2829531

Directie

Ecologie

Bijlage(n)

4

Provinciale Staten van Noord-Brabant,

- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 16 september 2011;
- gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten d.d. 20 oktober 2011;
- gezien de behandeling in PS op 23 september 2011;
- gezien het advies van de commissie voor Ecologie en Handhaving d.d. 4 november 2011;

gelet op

- de brand die op 5 januari 2011 plaatsvond bij de Chemie-Pack grote gevolgen voor het milieu (waaronder grond en grondwater) heeft, welke dienen te worden opgeheven;
- de wettelijke verantwoordelijkheden voor (primair) gemeente Moerdijk en (secundair) de provincie Noord-Brabant;
- het feit dat op 3 maart 2011 lasten onder bestuursdwang zijn opgelegd aan Chemie-Pack Nederland B.V., Chemie-Pack Onroerend Goed B.V., de holding Gerard Spiering B.V. en de heer G. Spiering strekkende tot het nemen van maatregelen om schade aan de grond en het grondwater te voorkomen en, voor zover dit niet meer mogelijk is, ongedaan te maken;
- tot op heden aan deze lasten geen gevolg gegeven is door de aangeschreven (rechts-)personen;
- er overeenstemming is bereikt tussen de provincie Noord-Brabant, de gemeente Moerdijk en het ministerie van Infrastructuur & Milieu inzake de taakverdeling en tegemoetkoming vanuit het rijk;
- gelet op de maatschappelijke en bestuurlijke verantwoordelijkheid van de Provincie in het ongedaan maken van de gevolgen van de brand;

besluiten:

- in te stemmen met de (voor)financiering van de bodemsaneringskosten tot een bedrag van € 38,2 miljoen;
- hiervoor een krediet te voteren van € 38,2 miljoen en deze te dekken uit de risicoreserve.

's-Hertogenbosch, 11 november 2011
Provinciale Staten van Noord-Brabant,
de voorzitter

de griffier

Routeplanner voor aanpak grond- en grondwaterverontreiniging Chemie-Pack en omgeving

Locaties:

Vlasweg 2, 4 en 6 Moerdijk
Oostelijke Randweg 3, 5 en 48 te Moerdijk
Openbare gebieden Vlasweg te Moerdijk

Opdrachtgever:

Gemeente Moerdijk
Postbus 4
4760 AA Zevenbergen

Opgesteld door:

V&S Milieu Adviseurs bv
Regionale Milieudienst West-Brabant
in samenwerking met de Provincie Noord-Brabant

Contactpersonen:

dhr. R. Somers (V&S)
dhr. J. Kemperman (RMD)

Datum rapport : 20 september 2011

Inhoudsopgave

1. INLEIDING.....	1
2. UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN.....	2
2.1. Motivatie gebiedsindeling.....	2
2.2. Terreingegevens	2
2.3. Algemene uitgangspunten	3
2.4. Gebiedsspecifieke randvoorwaarden.....	5
3. TOELICHTING BODEMSANERING.....	9
3.1. Algemeen	9
3.2. Fase 1: onderzoek en voorbereiding uitvoering.....	9
3.3. Fase 2: contractvorming en uitvoering bodemsanering	11
3.4. Fase 3: evaluatie en nazorg.....	12
4. TERMIJNEN EN PLANNING	13
4.1. Termijnen	13
4.2. Planning per deelgebied	14
4.3. Samenloopaspecten.....	16

Bijlagen

Bijlage 1:	Overzichtstekening Chemie-Pack en omgeving Tekening bluswatercontour
Bijlage 2:	Dossier milieukundige bodemonderzoeken 1989-2011
Bijlage 3:	Generiek planningsschema
Bijlage 4:	Globale planningsschema's afzonderlijke deelgebieden
Bijlage 5:	Planningsschema samenloop deelgebieden

1. INLEIDING

Op woensdag 5 januari 2011 heeft zich een ongewoon voorval voorgedaan binnen de inrichting van Chemie-Pack Nederland B.V. (hierna: Chemie-Pack), gelegen aan de Vlasweg 4 (4782 PW) te Moerdijk. Het betrof een grote brand als gevolg waarvan grote hoeveelheden chemicaliën en bluswater, verontreinigd met chemicaliën, verspreid zijn op en in de omgeving van Chemie-Pack. Het gaat dan om tenminste het terrein van Chemie-Pack (Vlasweg 4), de terreinen van de naastgelegen inrichtingen, ERS (Vlasweg 2), "Wärtsila" (Vlasweg 6) en "Martens en Van Oord" (verder MVO, Oostelijke Randweg 48) en "OBM" (Oostelijke Randweg 5) en het perceel Oostelijke Randweg 3 te Moerdijk (tussen terrein "Chemie-Pack" / ERS en terrein "Martens en Van Oord"), alsmede diverse openbare gebieden zoals wegen, fiets- en voetpaden, groenstroken, de spoorlijn en omliggende sloten. Als gevolg van dit ongewone voorval is de bodem verontreinigd geraakt met diverse stoffen. Het betreft een cocktail van chemicaliën met onder andere hoge concentraties benzeen, toluen, ethylbenzeen, m,p-xyleen, o-xyleen, naftaleen en tetrachlooretheen. Kenmerkend voor deze cocktail is dat er stoffen in voorkomen met verschillende (bodem)chemische, fysische (opdrijven, oplossen, zakken) en toxicologische eigenschappen. Deze bodemverontreiniging zal zich bij het uitblijven van passende maatregelen verder verspreiden, ook in de richting van thans nog schoon grondwater.

Onderhavige routeplanner geeft een beeld van de zogenaamde "marsroute" van de saneringsaanpak en de termijnen van de aanpak van de grond- en grondwaterverontreiniging. De voorliggende routeplanner ziet op de wijze van aanpak van de verontreinigingen ontstaan als gevolg van voornoemd ongewoon voorval en ziet derhalve op het plan van aanpak zoals bedoeld in de door de gemeente Moerdijk uitgevaardigde last onder bestuursdwang van 3 maart 2011.

Concreet is met de thans bekende gegevens de meest voor de hand liggende aanpak geschetst op basis waarvan zogenaamde "redelijke" en voor Chemie-Pack c.s. (hierna "Chemie-Pack") feitelijk na te komen voorbereidings- en uitvoeringstermijnen kunnen worden gesteld. Het spreekt voor zich dat hierbij een aantal aannames is gedaan waarbij overigens is uitgegaan van de doelstelling van de artikelen 17.1 Wet milieubeheer (Wm) en 13 Wet bodembescherming (Wbb); het zoveel mogelijk ongedaan maken van de ontstane bodemverontreiniging en de directe gevolgen ervan. Er is uitgegaan van een nadrukkelijke risicoreductie én vrachtverwijdering (nazorg en gebruiksbeperkingen voorkomen) daar waar mogelijk en wenselijk én van aangepaste uitgangspunten als dat redelijkerwijs onvermijdelijk is (bijv. onder loods perceel sectie C 1602). In het document is de aanpak van de sloten in de omgeving van het terrein van Chemie-Pack buiten beschouwing gelaten alsmede de sloop en ruiming van het terrein van Chemie-Pack en de zich daarop bevindende opstallen.

Bij de opstelling van de onderhavige routeplanner is rekening gehouden met de grote diversiteit in achtergrond, kennis en ervaring van de lezers.

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een korte en bondige opsomming gegeven van de algemene en tevens de gebiedsspecifieke uitgangspunten. In hoofdstuk 3 worden de stappen van voorbereiding, uitvoering en afronding/nazorg kort toegelicht. In hoofdstuk 4 worden de termijnen per voorbereidings- en uitvoeringsfase nader uitgewerkt en wordt voor zowel het noodzakelijk geachte grondwaterbeheersingssysteem – een beveiligingsmaatregel – als de afzonderlijke grond- en grondwatersaneringen een globale planning en prioritering gegeven.

Volledigheidshalve zij nog opgemerkt dat daar waar in dit document de termen als "sanering", "saneren", "saneringsmaatregel", "saneringsaanpak" of vergelijkbare termen worden gebruikt, bedoeld zijn de maatregelen in de zin artikel 17.1 Wet milieubeheer (Wm) en artikel 13 Wbb oftewel maatregelen gericht op het beperken en zoveel als redelijkerwijs mogelijk ongedaan maken van de ontstane bodemverontreiniging en de directe gevolgen daarvan.

2. UITGANGSPUNTEN EN RANDVOORWAARDEN

2.1. MOTIVATIE GEBIEDSINDELING

De indeling van de gebieden is in eerste instantie gebaseerd op de eigendoms- en/of gebruikssituatie van de betrokken percelen, bedrijfslocatie en bedrijfsvoering. Het ongedaan maken van de veroorzaakte bodemverontreiniging zou in één fase en uitgaande van het gehele verontreinigde gebied kunnen worden uitgevoerd. Aangezien de omstandigheden en de dynamiek binnen elk van de betrokken kadastrale percelen anders is of kan zijn, lijkt een indeling per deelgebied echter beter uitvoerbaar. Tevens is er onderscheid gemaakt in grond en grondwater, aangezien een grondsanering een andere procesgang kent dan een grondwatersanering.

Met betrekking tot de sloten wordt opgemerkt dat deze geen onderdeel uitmaken van deze routeplanner en in een ander kader door het betrokken waterschap worden opgepakt.

Vanwege de bedrijfsvoering is het niet uit te sluiten dat er per deelgebied nog een (deel)fasering noodzakelijk is. Derhalve is er in deze routeplanner voor gekozen om de bodemverontreiniging veroorzaakt door het ongewoon voorval, op te delen in de volgende vijf deelgebieden, namelijk:

1. bovengrond bedrijfsterrein MVO (ondergrond loopt t.z.t. mee met de grondwaterbeheersing en -sanering) (zie onder 5);
2. grondsanering openbaar gebied (voorzijde Chemie-Pack en Wärtsila);
3. grondsanering bedrijfsterrein Wärtsila;
4. grondsanering Chemie-Pack;
5. grondwaterbeheersing (5a) en grondwatersanering (5b).

De verschillende deelgebieden zijn aangeduid op een overzichtstekening in bijlage 1. De bedrijfsterreinen ten oosten van Chemie-Pack, namelijk ERS en de noordelijk daarvan gelegen bedrijfshal, worden toegevoegd aan deelgebied 5 grondwaterbeheersing en -sanering.

2.2. TERREINGEGEVENS

In onderstaande tabel zijn de meest relevante terreingegevens weergegeven.

Onderwerpen	MVO/OBM	Wärtsila	Chemie-Pack	ERS en hal noord (leeg)	Openbaar gebied
Eigenaar/gebruiker	Havenschap Moerdijk / OBM-MVO holding bv en OBM beheer bv	Mevrouw C.M.B Roobol (1604) Stichting be-waarder distri-fonds (1602)	Chemie-Pack onroerend Goed BV	Havenschap Moerdijk / (1408/1474) Stichting be-waarder distri-fonds (1559)	Pro-rail/ Havenschap Moerdijk
Hoofdgebruik	Op- en overslag zand en grind	Opslag machine-onderdelen	Chemische industrie	Staal kabel fabriek / leeg-staande hal	Infrastructuur
Gebruik na sanering	Nieuwbouw loods MVO/OBM	Herbouw complex	Onbekend	ongewijzigd	Herstel oude situatie
Kadastraal (Klundert sectie C)	2141 (MVO) 2140 (OBM)	1604 (Vlasweg 6) / 1602 = hal noord Chemie-Pack	1410, 1470, 1471,1473,1558,1603	1408, 1474, 1559	2154, 2155
Oppervlak(ha) totaal/bluswater-contour	(zuid): 3,8 / 60% (zuid):1,5 / 50%	1,35 / 100% 0,4 / 100 %	2 / 100%	2.92 / 3 % 1,8 / 2 %	strook 20 meter t.h.v. Chemie-Pack / Wärtsila
Verhard/onverhard	0 % / 100%	80%	98% / 2 %	90% / 10%	60 % / 40 %
Grondwaterstand	0,5 m-mv	0,75 m-mv	1 m-mv	1 / 0,5 m-mv	1 m-mv
Impact sanering	deel terrein, gefaseerde uitvoering	volledig terrein	volledig terrein	grondwater-sanering	Weg- en rail-infrastructuur
Betrokkenen	eigenaar / gebruikers	eigenaar	eigenaar / verzekeraars	eigenaar / gebruikers	Gemeente, Pro-rail, Havenschap

2.3. ALGEMENE UITGANGSPUNTEN

Naar aanleiding van de brand bij Chemie-Pack is door de provincie Noord-Brabant een aantal bodemonderzoeken uitgevoerd waarvan de resultaten zijn vastgelegd in de onderstaande rapporten, namelijk:

1. "Inspectie van de bodem middels bodemonderzoek op en rondom de locatie van Chemie-Pack, Vlasweg 4 Moerdijk; bureau Milieumetingen provincie Noord-Brabant, d.d. 16 april 2011 (kenmerk 2011-0042-B-H);
2. "Inspectie van de bodem middels bodemonderzoek op de locatie van Martens en Van Oord n.a.v. de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk, Oostelijke Randweg 5 Moerdijk; bureau Milieumetingen provincie Noord-Brabant, d.d. 11 juli 2011 (kenmerk 2011-0118-B-H);
3. "Inspectie van de bodem middels bodemonderzoek op en rondom de locatie van Chemie-Pack, Vlasweg 4 Moerdijk; bureau Milieumetingen provincie Noord-Brabant, d.d. 11 juli 2011 (kenmerk 2011-0119-B-H). Dit rapport is een vervolg op 1.;
4. "Inspectie van de bodem middels bodemonderzoek ter plaatse van het openbaar gebied, n.a.v. de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk, t.h.v. Vlasweg 4 en 6 Moerdijk; bureau Milieumetingen provincie Noord-Brabant, d.d. 11 juli 2011 (kenmerk 2011-0137-B-H);

Met de vaststelling van de aangetroffen bodemverontreiniging zoals beschreven in bovengenoemde rapporten is tegelijkertijd het bodemdossier van het betreffende gebied beoordeeld. Het bodemdossier geeft een totaalbeeld van de kwaliteit van de bodem voorafgaand aan het ongewone voorval. Een overzicht van de onderliggende rapporten is opgenomen in bijlage 2. Gesteld kan worden dat ten opzichte van deze zogenaamde "nulsituatie bodemkwaliteit" met de rapportages van de provincie Noord-Brabant is aangetoond dat als gevolg van het ongewone voorval de bodem verontreinigd is geraakt. Voorlopig spreidt, zoals is gesteld in paragraaf 2.1, de bodemverontreiniging (grond en grondwater) zich uit over diverse bedrijfsterreinen en het openbare gebied.

Artikel 17.1 Wm en Artikel 13 Wbb schrijven voor dat de nadelige gevolgen voor het milieu, waaronder begrepen de grond en het grondwater, als gevolg van het ongewone voorval zo spoedig als mogelijk ongedaan moeten worden gemaakt. Voor de aanpak van de grond- en grondwatersaneringen (gefaseerd) gelden op zichzelf een aantal algemene uitgangspunten die, zoals hieronder gerubriceerd, gezamenlijk tevens een beeld verschaffen van de saneringsaanpak. De uitgangspunten zijn gerubriceerd naar milieuhygiënische, procedurele, organisatorische, technische en contractuele factoren.

Milieuhygiënisch

1. de bovengrond wordt binnen de zogenaamde bluswatercontour als potentieel verontreinigd beschouwd met (niet) genormeerde stoffen, die heterogeen verspreid kunnen zijn/voorkomen;
2. hetzelfde geldt voor het grondwater met dien verstande dat met name het freatisch grondwater tot een diepte van 3 m-mv (boven de kleilaag) verontreinigd is geraakt, waarbij rondom het terrein van Chemie-Pack sprake is van drijfslagen met puur product;
3. er is sprake van een hoge grondwaterstand (0,5-1 m-mv) en gezien vanaf Chemie-Pack is er sprake van een alzijdige afstroming in alle windrichtingen;
4. Op basis van recente bevindingen door het Waterschap Brabantse Delta en een beoordeling door de RMD West Brabant¹ dient er terdege rekening mee gehouden te worden dat verontreinigende stoffen in het grondwater op korte termijn het oppervlaktewater van de nabijgelegen sloten bereiken. Hierdoor ontstaan directe contactmogelijkheden met de stoffen, wordt stankklachten verwacht en is waterkwaliteit van ontvangende grotere oppervlaktewateren (Rode Vaart) ernstig in het geding. Tevens zal Rijkswaterstaat dan de lozingen van sloten op ruim ontvangende oppervlaktewater verbieden, hetgeen leidt tot hoge verwerkingskosten van het slootwater;
5. de risiconormering en doelstellingen voor herstel dienen nog nader te worden uitgevoerd voor (nog) niet genormeerde stoffen. De provincie Noord-Brabant heeft hiertoe het RIVM opdracht gegeven. In het RIVM-advies zal tevens worden ingegaan op de vraag welk (risico)niveau van na sanering achtergebleven restverontreinigingen in grond en grondwater acceptabel zijn;

¹ Notitie "Oppervlaktewaterverontreiniging ter hoogte van de sloten rondom Chemie-Pack, RMD West-Brabant, 18 augustus 2011

6. de hoofddoelstelling bij het ongedaan maken van de grondverontreiniging is het realiseren van nadrukkelijke risicoreductie én vrachtverwijdering van de als gevolg van het ongewoon voorval aangetroffen verontreinigingen, teneinde deze verontreinigingen zoveel als redelijkerwijs mogelijk ongedaan te maken. De thans voorliggende aanpak is het ontgraven van de verontreinigde grond met als uitgangspunt een ontgravingsdiepte van 0,5 m-mv (gerelateerd aan de contactzone voor de bestemming "industrie"), tenzij de grondwaterstand lager staat dan 0,5 m-mv. Dan geldt als ontgravingsdiepte de grondwaterstand ten einde nalevering van de in de bovengrond aangetroffen verontreinigde stoffen te voorkomen;
7. om te voorkomen dat nog andere thans onbekende en potentieel risicovolle stoffen aanwezig blijven, wordt alle te ontgraven verontreinigde grond afgevoerd naar een verwerker. Het herschikken van grond alsmede het stand-still principe zijn beide niet van toepassing;
8. sloten (bodem en taluds) maken geen onderdeel uit van de geschetste aanpak.

Procedureel

9. er kan geen goedkeuringsprocedure onder artikel 13 Wbb verplicht worden opgelegd, nu het gaat om een nieuwe verontreiniging van na 1 januari 1987. Ook kan het niet verplicht worden gesteld dat na afronding van de saneringsmaatregelen een sanerings- of evaluatieverslag in de zin van artikel 39c Wbb wordt ingediend bij het bevoegd gezag. Wel dient Chemie-Pack correcte uitvoering te geven aan de opgelegde last; beperken en zoveel als redelijkerwijs mogelijk ongedaan maken van de verontreinigingen. Teneinde te kunnen vaststellen of de doestelling van artikel 17.1 en artikel 13 Wbb conform last is gerealiseerd zal het eindresultaat wel moeten worden beoordeeld. De provincie neemt deel in een projectgroep "Nazorg en herstel Chemie-Pack" en heeft in het kader van onder meer haar bevoegd gezagtaak Wet Bodembescherming een wettelijke adviestaak. Het is derhalve aan te bevelen dat in de "last onder bestuursdwang" wordt aangegeven dat het is aan te bevelen dat de afzonderlijke stappen tijdens de voorbereiding én uitvoering van de sanering vooraf met de overheden middels een door de initiatiefnemer in te dienen plan van aanpak worden kortgesloten, teneinde het verkrijgen van akkoord op correcte uitvoering van de last (het eindresultaat) beter te borgen. Het plan van aanpak voor het betreffende deelgebied heeft met name betrekking op de milieuhygiënische, technische en organisatorische aspecten van de saneringsaanpak. Tevens dient aandacht te worden besteed aan keuring en verificatie van het eindresultaat alsmede aan communicatie met betrekking tot de omgeving. De mogelijkheid van een in te dienen plannen van aanpak is in hoofdstuk 4.1 in de betreffende fasen nader uitgewerkt.

Organisatorisch

10. Chemie-Pack fungeert als opdrachtgever voor de bodemsaneringen. Als Chemie-Pack niet tijdig acteert, zal vanuit de overheid uitvoering worden gegeven aan de last;
11. de bodemsaneringen worden uitgevoerd door gecertificeerde saneringsaannemers die moeten voldoen aan de vereisten van BRL SIKB 7000 VKB protocol 7001;
12. de werkzaamheden dienen te worden begeleid door daartoe gecertificeerde instanties/personen (BRL SIKB 6000, VKB protocol 6001). Omdat een saneringsplan ontbreekt, is een bemonstering- en verificatieplan noodzakelijk. De begeleiding (processturing en verificatie) alsmede directievoering vindt plaats in opdracht van Chemie-Pack.

Technisch

13. werkzaamheden bestaan op hoofdlijnen uit het afgraven van verontreinigde grond, het in depot plaatsen, keuren en vervolgens afzetten van verontreinigde grond. De grond wordt gereinigd door erkende verwerkers die analoog aan de saneringsaannemers en de milieukundige begeleiders zijn gecertificeerd conform BRL SIKB 7500 VKB protocol 7510.
14. de aard van de saneringswerkzaamheden is eenvoudig, echter de omvang is groot en de aanpak grijpt logistiek sterk in op de bedrijfsvoering van de betrokken terreineigenaren en/of gebruikers;
15. de milieuhygiënisch relevante maatregelen in verband met (her)verontreiniging van de omgeving (horizontaal/verticaal) worden nader getoetst op relevantie. Gedacht moet worden aan transportmiddelen indien (nagenoeg) niet op de openbare weg wordt gereden, depotvoorzieningen, het gebruik van scheidende folies en signaleringsdoek na ontgraving, etc.;
16. de grondwaterbeheersing en -sanering kent een aantal verschillende stadia en fasen omdat in horizontaal en verticaal opzicht de grondwaterverontreiniging sterke verschillen kan vertonen. Waar in het centrum van de verontreiniging, ter plaatse van het bedrijfsterrein van Chemie-Pack en de directe omgeving nog sprake is van zones met puur product als drijfslag op het

grondwater, kan de concentratie aan de randen van de verontreiniging (horizontaal en verticaal) worden uitgedrukt in $\mu\text{g/l}$ (10^{-6}gram/liter). Beide vragen een verschillende aanpak en als zodanig ook specifieke specialisaties.

17. een aantal maatregelen die betrekking hebben op de ondergrond (deelgebied 5.) alsmede belendende deelterreinen dient in fase 1 t/m 4 al getroffen te worden. Bij de planning van de nieuwbouw ter plaatse van MVO, OBM, Wärtsila, en wellicht Chemie-Pack, en de spoorlijn, dient rekening te worden gehouden met de noodzaak dat ter plaatse van deze (bedrijf)terreinen een of meerdere onttrekkingssystemen voor de drijfslagen en het grondwater dienen te worden geplaatst. Deze kan of kunnen bestaan uit een drainagesysteem op twee verschillende dieptes met pompputjes en doorspuitpunten om later aan te sluiten op een nader te ontwerpen bodemsaneringssysteem;
18. de uitvoering valt onder het reguliere veiligheidsregime bij bodemsanering (Werken in verontreinigde grond, Publicatie CROW 132).

Contractueel

19. de opdrachtgever van de bodemsaneringen is enerzijds aanbestede voor het "werk" en anderzijds sluit zij sanerings-, gedoog- en schade-overeenkomsten met eigenaren/gebruikers;
20. de werkzaamheden die in een contract/bestek dienen te worden opgenomen, bestaan uit de uitvoering van de bodemsanering en het inrichten van alle daarbij noodzakelijke voorzieningen alsmede de afzet van de verontreinigde grond elders (o.a. reiniging);
21. de contractvorm dient nader bepaald te worden en hangt sterk af van het juridisch kader voor deze specifieke situatie maar een offerteprocedure met meerdere gespecialiseerde saneringsaannemers ligt voor de hand;
22. voor de grondsaneringen in zijn algemeenheid zijn de werkzaamheden vergelijkbaar met een gespecialiseerd GWW-werk. De contractvorm voor de grondsanering kan gebaseerd zijn op de RAW systematiek echter dit is niet vanzelfsprekend en zeker niet voor het terrein van MVO/OBM. In dit geval zou de gebruiker (MVO) de werkzaamheden zelfstandig kunnen uitvoeren en kan uitgegaan worden van een contractueel vast te leggen resultaatsverplichting;
23. de grondwaterbeheersing en –sanering leent zich meer voor geïntegreerde contracten van ontwerp, uitvoering en nazorg omdat specifieke kennis is vereist van een gespecialiseerde saneringsaannemer die op basis van een resultaatverplichting de eveneens gefaseerde grondwatersanering uitvoert.

Communicatie

24. in verband met gevoeligheden voor én in de omgeving wordt door de gemeente Moerdijk een Communicatie- en omgevingsplan opgesteld in overleg met de GGD.

2.4. GEBIEDSSPECIFIEKE RANDVOORWAARDEN

Ieder deelgebied heeft zijn eigen randvoorwaarden en dynamiek. Voor een eerste kenschets is een aantal van de meest relevante aspecten weergegeven. In de afzonderlijke plannen van aanpak dient één en ander verder te worden uitgewerkt.

Bedrijfsterrein MVO/OBM

Het terrein ten noorden van Chemie-Pack ligt lager dan het bedrijfsterrein van Chemie-Pack en was ten tijde van de brand onverhard.

Op het terrein was én is thans nog steeds sprake van zand- en grinddepots. Specifiek hieraan is dat ook opgeslagen grondstoffen boven het maaiveld verontreinigd zijn geraakt (als gevolg van de verspreiding van bluswater en capillaire werking). Tijdens de uitvoering van de eerste beredderings-werkzaamheden kon de slurry aan de onderzijde van dit grinddepot niet worden verwijderd. Dit volume dient wel te worden verwijderd voordat de onderliggende bodem kan worden gesaneerd;

Het terrein is per omgaande beschikbaar om de werkzaamheden uit te voeren waarbij het bedrijf zelf een nadrukkelijke rol kan spelen. Zowel bij MVO als bij OBM is sprake van geplande bouwwerkzaamheden (OBM is reeds gestart) en dienen ten behoeve van deelgebied 5 (zie hoofdstuk 4.2) tijdens de grondsanering de onttrekkingsvoorzieningen te worden aangelegd.

Openbaar gebied (Vlasweg)

Ter hoogte van de bedrijfsterreinen van Chemie-Pack en Wärtsila is de grond in het openbaar gebied over een strook van circa 20 meter breed verontreinigd geraakt waarvan het belangrijkste aandeel in én onder het cunet van de spoorrails zit. Een deel van de ballast en naastgelegen grond is bij de opruimwerkzaamheden verwijderd en afgevoerd. In de plaats daarvan is een gronddoek met daarop grind gelegd.

De ballast onder de spoorrails alsmede de grond daaronder en onder de opgeschoonde strook grond is nog verontreinigd. Het tijdelijk uitnemen van de spoorrails is een vereiste om de grond te saneren. Dit vergt veel afstemming met Pro-rail en gebruikers van het spoor.

Bedrijfsterrein Wärtsila

Het bedrijfsterrein van Wärtsila is het best vergelijkbaar met dat van Chemie-Pack omdat het grootste deel van het terrein is verhard als gevolg waarvan waarschijnlijk minder verontreinigd bluswater in de bodem is gezakt dan ter plaatse van de eerder besproken deelgebieden. Ten westen van de loodsen is echter geen sprake van een bedrijfsvloer of -verharding.

Van de groenstrook tussen Chemie-Pack en Wärtsila is tevens bekend dat de bovengrond evenals het grondwater (drijflogen met puur product) ernstig verontreinigd is. De situatie en de kwaliteit van de grond en het grondwater onder de bedrijfsvloeren is onbekend echter op basis van visuele inspecties door deskundigen is vastgesteld dat verontreinigd grondwater in het lekkende loading-dock stroomt. Inmiddels dient na de recent afgeronde sloop van de gebouwen ook onder deze vloeren bodemonderzoek te worden uitgevoerd. Het verwijderen van de vloeren kan daarbij niet worden uitgesloten en kan noodzakelijk zijn.

De gebouwen zijn per de datum van de routeplanner gesloopt en de materialen zijn afgevoerd. De hal ten noorden van het bedrijfsterrein van Chemie-Pack was eveneens in gebruik door Wärtsila maar is behouden gebleven. Dit terrein heeft een andere eigenaar. (zie tabel in 2.2).

Bedrijfsterrein Chemie-Pack

De sloop van de gebouwen en de verdere ruiming van het terrein maakt onderdeel uit van de "last onder bestuursdwang" van 3 maart 2011 (zoals gewijzigd) en dient te allen tijde voorafgaand aan de bodemsanering te worden uitgevoerd. Het is nadrukkelijk een separate fase die ook andere kennis en ervaring vereist en die overigens geen onderdeel uitmaakt van deze routeplanner. Vloeren en funderingen worden tijdens de sloop- en ruimingsfase niet verwijderd.

Indien noodzakelijk, mede naar aanleiding van aanvullend bodemonderzoek, dienen ten behoeve van de sanering eerst de vloeren, betonnen verhardingen en de funderingen van de gebouwen te worden verwijderd (over een oppervlakte van 1,4 hectare). Tevens is er sprake van circa 0,6 hectare bestrating. Met name de vloeren mogen op last van het Openbaar Ministerie niet verwijderd worden bij de sloop en/of mag sprake zijn van destructief onderzoek naar de kwaliteit van de onderliggende bodem. De vloeren hebben tevens een belangrijke milieuhygiënische functie, namelijk contactmogelijkheden met eventuele verontreiniging is uitgesloten en er is geen mogelijkheid van het indringen in de bodem van (het surplus) hemelwater, hetgeen indien dit wel het geval zou zijn zou leiden tot verdere verspreidingsmogelijkheden. Samengevat dragen de vloer en verharding bij aan de risicobeheersing van de verontreiniging.

Ten aanzien van de kwaliteit van de grond onder met name bedrijfsvloeren en -verhardingen geldt hetzelfde als bij Wärtsila, namelijk dat de situatie onbekend is. Na de sloop van de gebouwen en verwijdering van vloeren kan gestart worden met het bodemonderzoek.

Beveiligingsmaatregelen (5a) en beheersing/-sanering (5b) grondwater binnen bluswatercontour

De aard en omvang van de veroorzaakte grondwaterverontreiniging is in twee fasen (zie paragraaf 2.3) van het bodemonderzoek indicatief in kaart gebracht. Op basis van dit onderzoek blijkt dat minimaal het grondwater binnen het oppervlak van de bluswatercontour verontreinigd is geraakt met chemische stoffen die met het bluswater in de bodem zijn gezakt.

De grondwaterproblematiek is op basis van de thans bekende gegevens te onderscheiden in de volgende zones:

1. brongebied: drijfslagen van puur product op het grondwater (brongebied);
2. kerngebied: hoge concentraties in het meest oppervlakkige grondwater rondom en onder het brongebied tot circa 3 m-mv (boven kleilaag), gezamenlijk het zogenaamd "kerngebied";
3. pluimgebied: duidelijk licht verhoogde concentraties van chemische stoffen in het grondwater die een directe relatie met de brand bij Chemie-Pack hebben. Het betreft hier de "pluimzone" van met name de flanken van de grondwaterverontreiniging (horizontaal tot 3 m-mv) alsmede diepere grondwater-lagen (vanaf circa 3 m-mv, onder kleilaag) en het eerste watervoerende pakket (> 10m-mv).

Specifiek voor het bron- en kerngebied geldt dat niet alleen verspreiding in de bodem plaatsvindt maar dat tevens afstroming plaatsvindt naar nabijgelegen sloten. Deze sloten hebben een hydraulische functie voor afvoer van het surplus aan hemelwater dat in het gebied niet middels een riolering wordt afgevoerd. Het onverharde terrein van Wärtsila (westzijde en groenstrook) was niet aangesloten op de riolering en in de huidige situatie stroomt het hemelwater van het gehele terrein af naar deze sloten. Hetzelfde geldt in de huidige situatie voor een deel van Chemie-Pack. Op basis van recente bevindingen door het Waterschap Brabantse Delta en een beoordeling door de RMD West Brabant dient er terdege rekening mee te worden gehouden dat verontreinigende stoffen in het grondwater op korte termijn het oppervlaktewater van de nabijgelegen sloten bereiken.

Deze drie te onderscheiden zones van verontreinigingen kennen hun eigen aanpak bij de invulling van het milieuhygiënisch beheersen en saneren van het grondwaterpakket. De fysieke omstandigheid ter plaatse van het terrein van Wärtsila en van Chemie-Pack, namelijk voor 80% en 100% verhard terrein, draagt ertoe bij dat er weinig intrede van hemelwater plaatsvindt. Van intrede is wel sprake in het openbaar gebied en op de onverharde terreinen van MVO en OBM.

Beveiligingsmaatregelen en grondwaterbeheersing

Dit betekent dat de tijdelijke beveiligingsmaatregelen zich richten op die gebieden waar in het grondwater puur product aanwezig is en waarbij de verontreinigingen met het hemelwater kunnen zorgdragen voor verdere verspreiding naar omliggende sloten (notitie RMD, paragraaf 2.3) evenals in het verzadigde deel van de bodem (horizontaal en vertikaal). Deze ingreep is op korte termijn noodzakelijk en gewenst als een eerste maatregel om verdere verspreiding van verontreinigingen in het oppervlaktewater en het grondwater en daarmee actuele risico's (humaan en (aqua)ecologisch) alsmede uitbreiding van de schade te voorkomen (damage-controll). De aard van de maatregelen betekent algemeen dat met drijfslagverwijdering veel vracht (kg puur product in het grondwater) kan worden verwijderd en aan de randen van de pluim wordt voorkomen dat in een groter volume bodem het grondwater verontreinigd raakt.

Concreet wordt gedacht aan een drainage op de grens van het terrein van Wärtsila en van Chemie-Pack, van Chemie-Pack en van MVO en van Chemie-Pack en oostgrens (o.a. ERS) en tevens aan de randen van het pluimgebied (minimaal de bluswatercontour). Het betreft in het brongebied een ondiepe drainage voor productverwijdering en een drainage op circa 2 m-mv om de grondwaterstand te beïnvloeden in de richting van de onttrekking waardoor verdere verspreiding wordt voorkomen. De drainage op 2 m-mv wordt ook toegepast aan de randen van de pluim. Bij de aanleg van deze drainage dient rekening te worden gehouden met hoge veiligheidseisen.

De instandhoudingstermijn van de beveiligingsmaatregelen na in werking stelling is circa 1 jaar en in ieder geval tot aan het moment dat sprake is van een volwaardige grondwatersanering(en).

Voor het onverharde terrein van MVO en van OBM kan het onder de punten 16 en 17 (zie paragraaf 2.3, onderdeel Technische aspecten) genoemde systeem ingezet worden om de hierboven geschetste zone 2 en 3 van het verontreinigd grondwater te beheersen en te beveiligen.

Grondwatersaneringen

De grondwatersanering is een vervolg op de aanpak van de vaste fase van de bodem (grondsanering) en beveiligingsmaatregelen op de vloeibare fase (grondwater) en de drijfslagen op het grondwater. Omdat nu al redelijkerwijs vaststaat dat niet alle verontreinigingen in het grondwater kunnen worden verwijderd, dient ook afstemming plaats te vinden op basis van het advies dat het RIVM in opdracht van de provincie Noord-Brabant opstelt (stap 3, paragraaf 3.1). Gezien het brede scala aan chemische stoffen dient een zorgvuldige risicobeoordeling uitgevoerd te worden waaruit naar voren komt bij welke concentraties niet langer sprake is van actuele en potentiële humane en ecologische risico's en van verspreidingsrisico's buiten de nog (concreet) vast te stellen schone contour. Tevens dienen er geen belemmerende gebruiksbeperkingen meer aanwezig te zijn voor de eigenaren en gebruikers van de (bedrijfs)terreinen gelegen binnen het gebied dat ten gevolge van de brand bij Chemie-Pack, althans de uitstroom van verontreinigd bluswater, verontreinigd is geraakt. Van het laatste kan sprake zijn als bijvoorbeeld ten behoeve van de bedrijfsvoering proces-, bemaling en beregeningswater moet worden opgepompt. Nazorg en gebruiksbeperkingen zullen zoveel als mogelijk moeten worden voorkomen hetgeen mede wordt bereikt door uit te gaan van een nadrukkelijke risicoreductie en/of vrachtverwijdering (grond), daar waar redelijkerwijs mogelijk, en uiteraard met de inzet van de Best Beschikbare Technieken (BBT).

De sanering van de grondwaterverontreiniging dient bij voorkeur nader uitgewerkt te worden in een specifiek sanerings- en afwegingsmodel met opeenvolgend wat betreft saneringsinspanning een:

- basisscenario: resultaatsverplichting hetgeen risicomatig (humaan, ecologisch en verspreiding) moet;
- rendementsscenario: inspanningsverplichting op milieuhygiënische gronden, hetgeen kan;
- gebruikersscenario: inspanningsverplichting op gebruiksbeperkingen, hetgeen wenselijk is en redelijkerwijs kan worden gevegd.

De aanpak voor de verschillende zones (zie paragraaf 2.3, deelgebied 5) vereist ook een eigen opzet en aanpak en zal per definitie een uitvoeringstermijn van meerdere jaren inhouden met een diversiteit aan onttrekkings- en zuiveringssystemen.

3. TOELICHTING BODEMSANERING

3.1. ALGEMEEN

Als voorbereiding op hoofdstuk 4 “Termijnen en planning” wordt in dit hoofdstuk een korte en bondige toelichting gegeven op relevante aspecten van de verschillende fasen van bodemsanering die in zijn algemeenheid én voor de onderhavige situatie van toepassing zijn. Bij de opzet en indeling is rekening gehouden met het feit dat hier sprake is van een handhavingssituatie. Dit document is geschreven voor Chemie-Pack en kan, indien Chemie-Pack de last niet uitvoert, door de overheid worden gebruikt.

In eerste instantie worden onderstaand in hoofdlijnen de verschillende stappen weergegeven die vervolgens in de volgende paragrafen per fase (totaal 3) worden toegelicht. Deze toelichting is opgenomen om te komen tot een volledig document en dient ter informatie van lezers die niet of weinig bekend zijn met bodemsaneringen. Per deelgebied dienen deze stappen doorlopen te worden met de kanttekening van de specifieke aspecten per deelgebied zoals beschreven in hoofdstuk 4.

De volgende stappen worden onderscheiden:

Fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering, bevat o.a.:

1. aanvullend grond- of grondwateronderzoek en toetsing nulsituatie bodemkwaliteit;
2. vaststellen van de omvang van de bodemverontreiniging als gevolg van de brand;
3. deskundig advies risiconormering (niet) genormeerde stoffen (bijvoorbeeld door RIVM);
4. opstellen uitgangspuntendocument;
5. uitwerken technische, organisatorische en logistieke saneringsmaatregelen;
6. opstellen Plan van Aanpak (PvA) sanering grond/grondwater of tijdelijke beheersing grondwater;
7. inpassen Communicatie- en omgevingsplan overheid in PvA;
8. afstemmen Plan van Aanpak met bevoegd gezag (toetsing);

Fase 2: Contractvorming en uitvoering, bevat o.a.:

9. opstellen offerte-aanvraag/bestek en inschrijfstaat;
10. selectie en gunning uitvoering en begeleiding;
11. uitvoeren grondsanering of grondwatersanering;
12. opstellen opleveringsdocument uitvoering (en afstemmen met bevoegd gezag, toetsing);

Fase 3: Evaluatie en nazorg, bevat o.a.:

13. opstellen evaluatiewerkzaamheden milieukundige begeleiding;
14. goedkeuring evaluatieverslag door bevoegd gezag (acceptatie);
15. opstellen nazorgplan (en afstemmen met bevoegd gezag, toetsing);
16. uitvoeren nazorg d.m.v. beheersing en/of monitoring grondwater.

3.2. FASE 1: ONDERZOEK EN VOORBEREIDING UITVOERING

De fase van “onderzoek en voorbereiding uitvoering” (fase 1) start met een opzet en uitvoering van (nader) bodemonderzoek (stap 1) en eindigt met de toetsing van het Plan van Aanpak door het bevoegd gezag (stap 8). Deze fase heeft met name betrekking op het in kaart brengen van de milieu-hygiënische aspecten en uitgangspunten (stap 1-4), het uitwerken van de saneringsmaatregelen (stap 5) en het opstellen van het Plan van Aanpak (stap 6). Het onderdeel bodemonderzoek kent wettelijke termijnen, in de zin van monsternamen- en analysetermijnen. Het door de gemeente Moerdijk op te stellen Communicatie- en omgevingsplan is tot slot onlosmakelijk verbonden met alle fasen.

1. Aanvullend grond- of grondwateronderzoek en toetsing nulsituatie bodemkwaliteit
Bodemonderzoek is de eerste stap in het vaststellen van de effecten van de brand op de bodemkwaliteit (grond en grondwater). Ondanks dat de bluswatercontour goed in beeld is gebracht, kan de omvang door chemische en fysische bodemprocessen hiervan afwijken. Deze zogenaamde “black-

box" wordt in verschillende fasen van onderzoek in beeld gebracht met daarbij tussentijdse rapportages en bijstellingen van de onderzoeksopzet. Deze stap is met name uitvoerend en wordt door daartoe gecertificeerde onderzoeks- en ingenieursbureaus uitgevoerd. Vooralsnog heeft bureau Milieumetingen van de provincie Noord-Brabant een aantal representatieve onderzoeken uitgevoerd.

2. Vaststellen van de omvang van de verontreiniging als gevolg van de brand

Op basis van de resultaten van het bodemonderzoek wordt enerzijds vastgesteld wat behoort bij de effecten als gevolg van de brand (toetsing aan bodemdossier nulsituatie vòòr de brand) en anderzijds de aard en het concentratieniveau van de stoffen voor de vaststelling van de omvang bodemverontreiniging. Deze stap bestaat voornamelijk uit een bureaustudie uitgevoerd door gespecialiseerde ingenieursbureaus.

3. Deskundig advies risiconormering (niet) genormeerde stoffen (bijv. door RIVM)

Voor alle vijf genoemde deelgebieden geldt dat eenmalig voor de milieuhygiënisch relevante stoffen de risiconiveaus en terugsaneerwaarden dienen te worden bepaald, teneinde te kunnen vaststellen wanneer aan de verplichtingen uit artikel 17.1 Wm en artikel 13 Wbb redelijkerwijs wordt voldaan. Dit dient te worden afgestemd met het bevoegd gezag middels een notitie. In deze notitie wordt tevens opgenomen welke stoffen redelijkerwijs door de brand en de gevolgen daarvan in de bodem terecht zijn gekomen. Op basis van voortschrijdend inzicht kan dit document tussentijds worden bijgesteld. Deze stap vraagt om de inbreng van specifieke milieuhygiënische en toxicologische expertise.

4. Opstellen uitgangspuntendocument

Het uitgangspuntendocument (ook wel Programma van Eisen) beschrijft de uitgangspunten en randvoorwaarden als voorbereiding op de uitvoering. Omdat hierin ook de belangen van de betrokken gebruikers/eigenaren van de percelen worden meegenomen, dient in deze fase afstemming plaats te vinden met de eigenaren en gebruikers van de diverse (bedrijfs)terreinen en het openbaar gebied. De fase kenmerkt zich door afstemming en overleg waaronder met het bevoegd gezag.

5. Uitwerken technische, organisatorische en logistieke saneringsmaatregelen

Het verzamelen van technische gegevens, het uitvoeren van berekeningen en eventueel het opzetten van grondwatermodellen, is de eerste stap bij de voorbereiding van de uitvoering. Hierbij vindt tevens ook een gedetailleerde veldinventarisatie plaats waarvan verslag wordt gedaan in verband met het later kunnen verantwoorden van de opzet en aanpak. Deze stap bestaat zowel uit uitvoerende werkzaamheden op locatie als uit bureaustudie.

6. Opstellen Plan van Aanpak per fase sanering grond/grondwater of tijdelijke beheersing grondwater

Het op te stellen Plan van Aanpak is aan te bevelen en dient qua inhoud en opzet grotendeels vergelijkbaar te zijn met een saneringsplan Wbb (zie checklist provincie) en heeft met name betrekking op de milieuhygiënische, technische en organisatorische aspecten. De tekst is kort en bondig. Het is als een werkplan geschreven door en voor professionals die ingehuurd worden om de diverse werkzaamheden te verrichten.

7. Inpassen Communicatie- en omgevingsplan GGD

Het is van belang om (direct) omliggende bedrijven en professioneel betrokkenen vooraf maar ook tijdens de uitvoering optimaal en pro-actief te informeren over de saneringsactiviteiten die uitgevoerd moeten worden. Het Communicatie- en omgevingsplan wordt door de overheid opgesteld in samenspraak met de GGD waarbij laatstgenoemde het meetprogramma met signaal- en actiewaarde op omstandersniveau beschrijft. Het eerste plan kan beschouwd worden als basisdocument voor de volgende deelgebieden. Deze stap vraagt om de inbreng van specifieke expertise op het gebied van medische milieukunde van de GGD.

8. afstemming Plan van Aanpak en Communicatie- en omgevingsplan (bevoegd gezag);

Deze stap is ingebouwd als laatste toetsingsmoment voor de contractfase en is enigszins vergelijkbaar met de goedkeuring Wbb van het reguliere saneringsplan. Afstemming is raadzaam teneinde geen geschil te krijgen met het bevoegd gezag over de juiste uitvoering (en het eindresultaat) van de "last onder bestuursdwang". Deze stap kan worden beschouwd als een nadrukkelijk toetsingsmoment.

Het is van belang om in dit stadium tevens een bemonsterings- en verificatieplan vast te stellen en dit op te nemen in het Plan van Aanpak en voor te leggen aan het bevoegd gezag. Dit is mede van belang voor het bepalen van de haalbaarheid van de saneringsdoelstelling en het eindresultaat dat op basis van de “last onder bestuursdwang” die is uitgevaardigd op grond van de artikelen 17.1 Wm en 13 Wbb moet worden gehaald.

3.3. FASE 2: CONTRACTVORMING EN UITVOERING BODEMSANERING

De fase van “Contractvorming en uitvoering” (fase 2) start met het uitwerken van de saneringsmaatregelen in een bestek en/of contract (stap 9) en eindigt na de uitvoering met het opstellen van én de afstemming met bevoegd gezag van het opleveringsdocument (stap 12). Deze fase is duidelijk uitvoerings- en oplossingsgericht.

9. Opstellen contract/bestek en inschrijftaat

De uitvoering van de bodemsanering dient vertaald te worden in een contract waarin de werkzaamheden, hoeveelheden, tijdsbepalingen, juridische en financiële randvoorwaarden alsmede de gezagsverhouding tussen opdrachtgever en opdrachtnemer zijn vastgelegd. De contractvorm is mede afhankelijk van de wijze van selectie van opdrachtnemers. De fase kenmerkt zich, naast het opstellen van het feitelijke bestek tevens door afstemming en overleg tussen technische en juridische adviseurs.

10. Selectie en gunning uitvoering en begeleiding

Voor de contractvorming van de uitvoerende werkzaamheden door een aannemer alsmede de begeleiding van de bodemsanering door een ingenieursbureau, wordt veelal een selectie- en gunningsprocedure doorlopen waarbij uitgegaan wordt van meerdere offertes. Deze stap wordt vaak geleid door de inkoopafdeling/-jurist.

11. Uitvoeren grondsanering of grondwatersanering

De uitvoering van de bodemsanering bestaat uit meerdere grondsanereringen, tijdelijke en intensieve beveiligingsmaatregelen en één of meerdere grondwatersanereringen. Zoals het zich nu laat aanzien wordt voorlopig uitgegaan van ontgraving en afvoer van alle te ontgraven verontreinigde grond. Om te voorkomen dat nog andere onbekende en potentieel risicovolle stoffen aanwezig blijven, dient alle grond met een indicatie van verontreiniging te worden afgevoerd. Dit sluit aan bij de “last onder bestuursdwang” en hetgeen in de artikelen 17.1 Wm en 13 Wbb bepaald waarbij uitgangspunt is dat de verontreiniging en alle nadelige gevolgen daarvan zoveel mogelijk ongedaan worden gemaakt. In milieuhygiënisch opzicht houdt dit in dat naast risicoreductie de naleverende “vracht” aan verontreinigende stoffen die in de grond aanwezig zijn, die buiten het bereik van de toekomstige grondwateronttrekkingsystemen liggen, worden verwijderd.

Ten aanzien van de grondsanering is de thans voorliggende aanpak (m.u.v. spoorrails en wegen in fasen) het ontgraven van de verontreinigde grond met als uitgangspunt een ontgravingsdiepte van 0,5 m-mv, tenzij de grondwaterstand lager staat dan 0,5 m-mv (gerelateerd aan de contactzone voor de bestemming “industrie”). Dan geldt als ontgravingsdiepte de grondwaterstand, teneinde nalevering van de in de bovengrond aangetroffen stoffen te voorkomen. De ontgravingen dienen te worden aangevuld met grond waarvan de kwaliteit overeenkomt met de nulsituatie van de bodemkwaliteit zoals blijkt uit het overzicht van het dossier milieukundige bodemonderzoek dat is opgenomen in bijlage 2. Een ontgraving op deze wijze is wat betreft de aanpak redelijk eenvoudig maar wel omvangrijk en kent gezien de aan te treffen stoffen hoge veiligheidseisen.

De aanpak voor het grondwater is voor zowel de tijdelijke beveiligingsmaatregel als de sanering minder eenvoudig en vereist meer voorbereidingstijd. Omdat rederlikerwijs niet alle verontreinigingen in het grondwater kunnen worden verwijderd, dient ook afstemming plaats te vinden op basis van het deskundige advies over risiconormering (stap 3). De aanpak voor de verschillende zones (zie paragraaf 2.3, deelgebied 5) vereist ook een eigen opzet, maatregelen en doorlooptijd. Voor de tijdelijke beveiligingsmaatregel wordt vooralsnog uitgegaan van de aanpak zoals beschreven in de genoemde paragraaf. De aansluitend uit te voeren grondwatersanering(en) zal/zullen per definitie een termijn van meerdere jaren inhouden met een diversiteit aan onttrekkings- en zuiveringsystemen.

12. Opstellen opleveringsdocument uitvoering (en afstemming bevoegd gezag)

De geleverde prestatie dient te worden verantwoord en vastgelegd in een opleveringsdocument dat wordt toegezonden aan het bevoegd gezag. Het onderliggende uitvoeringsdossier wordt gaandeweg opgesteld en aangevuld met daarin verslagen, (werk)plannen, logboeken, inspecties, analysecertificaten, weegbonnen en afvoerbewijzen, hoeveelheidsstaten, financiële gegevens en alle overige relevante registraties.

3.4. FASE 3: EVALUATIE EN NAZORG

De fase van “evaluatie en nazorg” (fase 3) start met het opstellen van de milieukundige evaluatie (stap 13) en eindigt met het, indien noodzakelijk, in gang zetten van administratieve of feitelijk fysieke nazorgmaatregelen (stap 16).

13. Opstellen evaluatieverslag werkzaamheden milieukundige begeleiding

De milieuhygiënische verslaglegging is een wettelijke verantwoordelijkheid van het ingenieursbureau dat de feitelijke milieukundige begeleiding tijdens de uitvoering (stap 11) heeft uitgevoerd. Het evaluatieverslag beschrijft kort de uitvoering, de saneringsinspanning (milieuhygiënisch alsmede hoeveelheden), het saneringsresultaat dat afgezet wordt tegen de risico- en/of geformuleerde terugsaneerwaarden (zie stap 3), de restrisico's (indien aanwezig) en geeft tot slot advies over (na)zorgmaatregelen (stap 15). Deze stap wordt uitgevoerd door het ingenieursbureau dat de sanering heeft begeleid.

De eis die gesteld wordt aan het document, is vergelijkbaar met de checklist saneringsverslag van de provincie Noord-Brabant. De stap vindt aansluitend aan de uitvoering plaats en wordt uitgevoerd door het ingenieursbureau.

14. Goedkeuring evaluatieverslag (bevoegd gezag)

Er kan geen goedkeuringsprocedure onder artikel 13 Wbb verplicht worden opgelegd. Echter vanwege de inzet van bestuursrechtelijke handavingsinstrumenten vindt de goedkeuring (acceptatie) door het bevoegd gezag plaats van het eindresultaat van hetgeen onder de last moet worden gerealiseerd en hetgeen in de hierboven genoemde punten 12 en 13 is vastgelegd.

15. Opstellen nazorgplan (en afstemmen met bevoegd gezag)

Afhankelijk van de nazorgmaatregelen die op basis van het evaluatieverslag (zie stap 13 en 14) worden aanbevolen, wordt een zogenaamd nazorgplan opgesteld. Hierin staan de administratieve en fysieke maatregelen die genomen moeten worden om contact met of verdere verspreiding van eventuele restverontreinigingen te voorkomen. Het nazorgplan bevat veelal ook een controleprogramma (grondwater-monitoring) met signaal- en actiewaarde om gedurende een vooraf ingestelde periode de eventuele restrisico's van achtergebleven verontreinigingen te controleren. Een dergelijke maatregel wordt ook ingezet om tijdelijk te controleren of na volledige verwijdering van de verontreinigingen er geen sprake meer is van nalevering door de bodem. Het nazorgplan wordt ter toetsing voorgelegd aan het bevoegd gezag.

16. Uitvoeren nazorg d.m.v. beheersing en/of monitoring grondwater

In deze stap wordt feitelijk uitvoering gegeven aan het nazorgplan waarbij in de praktijk de betreffende maatregelen beschouwd kunnen worden als extensief ten opzichte van de uitvoering van de grond- en grondwatersaneringen. Deze stap is een combinatie van uitvoering van bodemonderzoek en bodemsanering/-beheersing.

4. TERMIJNEN EN PLANNING

4.1. TERMIJNEN

In onderstaande tabel zijn de meest voor de hand liggende termijnen voor de afzonderlijke stappen weergegeven waarbij voor een aantal stappen een onderscheid is gemaakt naar grond en grondwater.

Stap	Omschrijving	Termijn (weken)
Fase 1:	Onderzoek en voorbereiding uitvoering	
1.	aanvullend grond- of grondwateronderzoek en toetsing nulsituatie bodemkwaliteit	8 12*
2.	vaststellen van de omvang van de verontreiniging als gevolg van de brand	4
3.	advies risiconormering (niet) genormeerde stoffen (bijv. door RIVM)	(8)
4.	opstellen uitgangspuntendocument	4
5.	uitwerken technische, organisatorische en logistieke saneringsmaatregelen	4 8*
6.	opstellen Plan van Aanpak sanering grond/grondwater of tijdelijke beheersing grondwater	4 8*
7.	inpassen Communicatie- en omgevingsplan overheid in PvA	(6)
8.	afstemmen Plan van Aanpak met bevoegd gezag (toetsing)	2
Fase 2:	Contractvorming en uitvoering	
9.	opstellen offerte-aanvraag/bestek en inschrijfstaat	6
10.	selectie en gunning uitvoering en begeleiding	7
11.	uitvoeren grondsanering of grondwatersanering	12-16 52-260*
12.	opstellen opleveringsdocument uitvoering (en afstemmen met bevoegd gezag, toetsing)	4
Fase 3:	Evaluatie en nazorg	
13.	opstellen evaluatieverslag werkzaamheden milieukundige begeleiding;	4
14.	goedkeuring evaluatieverslag door bevoegd gezag (acceptatie)	2
15.	opstellen nazorgplan (en afstemmen met bevoegd gezag, toetsing)	4 8*
16.	uitvoeren nazorg d.m.v. beheersing en/of monitoring grondwater	nader te bepalen

() : is eenmalige stap die parallel aan andere stappen kan worden uitgevoerd

* betreft termijn specifiek voor grondwaterverontreinigingen

In bijlage 3 is een generiek planningsschema per deelgebied opgenomen voor de grondsanering en voor de grondwaterbeheersing en -sanering. Hierin zijn de verschillende stappen in onderling verband aangeduid waarbij een onderscheid is gemaakt in een fase van "onderzoek en voorbereiding uitvoering", "contractvorming en uitvoering" en "evaluatie en nazorg".

Samengevat neemt de voorbereiding (bodemonderzoek tot en met Plan van Aanpak) van de grondsanereringen generiek circa 5 maanden in beslag en voor de grondwatersanering kan worden uitgegaan van 9 maanden. De voorbereidingstijd voor de te treffen beveiligingsmaatregelen dient zo kort als mogelijk te worden gehouden.

4.2. PLANNING PER DEELGEBIED

Onderstaand is per deelgebied een gebiedsspecifiek scenario weergegeven uitgaande van de generieke planning in paragraaf 4.1 en bijlage 3. Bij de scenario's is uitgegaan van de beschikbaarheid en huidige status van bodemonderzoeksgegevens, bereikbaarheid en beschikbaarheid van de verschillende (bedrijfs)terreinen, de (gewenste) dynamiek per deelgebied en de milieuhygiënische aspecten en de noodzaak van schadebeperking voor het milieu. De scenario's zijn uitgewerkt in afzonderlijke planningsschema's per deelgebied of onderdeel welke zijn opgenomen in bijlage 4.

1. Bovengrond bedrijfsterrein MVO (ondergrond loopt t.z.t. mee met grondwatersanering) (5)

De voorbereidingsperiode voor de grondsanering van de bovengrond en de verontreinigd geraakte onderzijde van de depots kan sterk worden ingekort omdat de eerste fase van het voorbereidend grondonderzoek nagenoeg is afgerond. Onder het grinddepot en ter plaatse van het toutvenantdepot dient nog aanvullend onderzoek plaats te vinden, hetgeen mogelijkerwijs tijdens de uitvoering kan plaatsvinden in verband met logistieke afwegingen (efficiënte omzetting depots).

Op basis van PID-metingen, aangetroffen genormeerde stoffen en aangetroffen niet-genormeerde stoffen blijkt dat de verontreiniging heterogeen is, maar op vrijwel het gehele onderzochte terreindeel van MVO ofwel zintuiglijk ofwel analytische verontreiniging is aangetroffen. Ter plaatse van het grinddepot is aanvullend onderzoek nog wenselijk. Hetzij voorafgaand aan de sanering of op basis van zintuiglijke waarneming van de verontreiniging tijdens de uitvoering van de sanering en het vervolgens uitkeuren met relevant pakket (bv GC-MS screening of de verdachte stoffen hiervan).

Concreet betekent dit dat voor fase 1 "onderzoek en advisering" alleen stap 4 (opstellen uitgangspuntendocument) noodzakelijk is terwijl wellicht in de tussentijd nog aanvullende gegevens kunnen worden verzameld. Fase 1 neemt samen met een deel van voor fase 2 "Contractvorming en uitvoering" in totaal 12 weken in beslag omdat stap 9 parallel aan stap 6 kan worden uitgevoerd en stap 10 parallel aan stap 8.

Het bedrijf MVO is in staat om deze saneringswerkzaamheden op het eigen terrein goed en voortvarend uit te voeren. Zij beschikt tevens over de vereiste wettelijke certificaten. Als het bedrijf in staat is om een aanbidding te doen en de werkzaamheden uit te voeren, kan het wellicht sneller.

De generieke uitvoeringstermijn van 16 weken kan eveneens sterk worden teruggebracht. Het terrein is vrij van verharding en gebouwen en het "werk" kan gefaseerd, in verband met verplaatsing van depots, uitgevoerd worden. Uitgaande van dit gegeven en van een te saneren volume verontreinigde grond (2,5 ha x ca. 0,5 m¹.) dat onder saneringscondities dient te worden ontgraven en afgevoerd, neemt de uitvoering maximaal 4-6 weken in beslag.

De evaluatie van de sanering en het opstellen van het nazorgplan (aanbrengen drainage onder geplande nieuwbouw) kan in 6 weken worden afgerond.

Samenvattend kan voor deze grondsanering worden aangehouden:	cumulatief:
fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering (PvA)	12 wk
fase 2: Contractvorming en uitvoering (stap 9 t/m 11)	18 wk
fase 3: Evaluatie en nazorg	24 wk

2. Grondsanering openbaar gebied (voorzijde Chemie-Pack en Wärtsila)

De planning voor de grondsanering van het openbaar gebied komt overeen met de generieke planning. Ondanks het relatief kleine volume grond dient in overleg met meerdere partijen vooraf een deel infrastructuur (weg en rail) te worden verwijderd en nadien hersteld.

Samenvattend kan voor deze grondsanering worden aangehouden:	cumulatief:
fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering (PvA)	22 wk
fase 2: Contractvorming en uitvoering (stap 9 t/m 11)	50 wk
fase 3: Evaluatie en nazorg	56 wk

3. Grondsanering bedrijfsterrein Wärtsila

Voor de grondsanering van het bedrijfsterrein van Wärtsila kan uitgegaan worden van het generieke planningsschema in bijlage 3 met dien verstande dat de feitelijke uitvoering van de bodemsanering 8 in plaats van 16 weken in beslag neemt. Hierbij wordt ervan uitgegaan dat eventuele verwijdering van

de bedrijfsploeren (indien nodig) en –verhardingen al zijn verwijderd (bijvoorbeeld eventueel in verband met uitgevoerd bodemonderzoek). Verwacht wordt verder dat stap 1-4 deels in elkaar geschoven kunnen worden. Er is namelijk sprake van één eigenaar, de contour en de diepte kan op korte termijn in beeld zijn gebracht en de uitgangspunten kunnen nagenoeg parallel aan het onderzoek geformuleerd worden.

Samenvattend kan voor deze grondsanering worden aangehouden:	cumulatief:
fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering (PvA)	17 wk
fase 2: Contractvorming en uitvoering (stap 9 t/m 11)	36 wk
fase 3: Evaluatie en nazorg	42 wk

4. Grondsanering Chemie-Pack

Voor de grondsanering van het bedrijfsterrein van Chemie-Pack kan uitgegaan worden van het generieke planningsschema in bijlage 3. Bij onderstaande planning wordt ervan uitgegaan dat de bedrijfsploeren en –verhardingen met toestemming van het Openbaar Ministerie al zijn verwijderd. Ondanks dat het hier het eigen bedrijfsterrein betreft, wordt ingeschat dat de tijd van afzonderlijke stappen niet korter kan of dat deze in elkaar kunnen worden geschoven.

Samenvattend kan voor deze grondsanering worden aangehouden:	cumulatief:
fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering (PvA)	22 wk
fase 2: Contractvorming en uitvoering (stap 9 t/m 11))	50 wk
fase 3: Evaluatie en nazorg	56 wk

5. Beveiligingsmaatregelen (5a) en grondwatersaneringen (5b)

In het generieke planningsschema is ervan uitgegaan dat de grondwaterbeheersing en -sanering eveneens gefaseerd wordt uitgevoerd en wordt opgedeeld in kleinere eenheden. Enerzijds om snel beveiligingsmaatregelen te treffen (beheersen) en anderzijds vanwege het feit dat de dynamiek binnen elk kadastraal perceel anders kan zijn. Voorlopig wordt uitgegaan van de eerder genoemde zone-indeling in relatie tot ingrepen als beheersing, sanering en nazorg. Dit leidt tot een indeling van in eerste instantie een grondwaterbeheersing als tijdelijke beveiligingsmaatregel en sanerende maatregelen in de onderstaande volgorde, namelijk:

1. beveiligingsmaatregelen in het bron- en kerngebied en aan de grenzen van het pluimgebied door middel van grondwaterbeheersing;
2. grondwatersanering bron- en kerngebied(en) (overschakelen van beheersing naar grondwatersanering);
3. grondwatersanering pluimgebied(en).

De volgende termijnen worden op basis van de generieke planning geacht haalbaar te zijn:

1: beveiligingsmaatregelen door middel van de grondwaterbeheersing:	cumulatief:
fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering (PvA)	12 wk
fase 2: Contractvorming en uitvoering (stap 9 t/m 11a)	18 wk
fase 3: Evaluatie en nazorg	22 wk

Na in werking stelling van de beveiligingsmaatregelen doch uiterlijk binnen 18 weken kan worden gestart met de saneringsvoorbereidingen voor het bron- en kerngebied en het pluimgebied.

2: grondwatersanering bron- en kerngebied(en):	
fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering (PvA)	36 wk
fase 2a: Contractvorming en aanleg systeem (stap 9 t/m 11a)	58 wk
fase 2b: Uitvoering instandhouding systeem	5-10 jaar
fase 3: Evaluatie en nazorg	nader te bepalen

3: grondwatersanering pluimgebied(en):	cumulatief:
fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering (PvA)	36 wk
fase 2a: Contractvorming en aanleg systeem (stap 9 t/m 11a)	58 wk
fase 2b: Uitvoering instandhouding systeem	5-10 jaar
fase 3: Evaluatie en nazorg	n.v.t.

4.3. SAMENLOOPASPECTEN

In navolging op paragraaf 2.1 (motivatie deelgebieden) en paragraaf 4.2 is de aanpak van de verschillende deelgebieden in een onderlinge samenhang in een planningsschema gezet. De grondslag voor de indeling is in deze routeplanner reeds op hoofdlijnen verwoord. Sommige criteria dienen op basis van aanvullende gegevens nader uitgewerkt te worden. Belangrijkste criterium is het voorkomen van verder schade aan het milieu. De beveiligingsmaatregelen dienen in dit kader dan ook beschouwd te worden als het “dichtdraaien van de kraan” in het bron- en kerngebied en “dweilen” aan de grenzen om thans nog schone gebieden niet te besmetten. De volgorde van de grondsaneringen zijn deels gebaseerd op de heersende dynamiek zoals bedrijfsvoering, sloop en/of nieuwbouw-plannen). Aangezien de nalevering van stoffen vanuit de vaste fase naar de waterfase van de bodem zoveel als mogelijk gestopt dient te worden (ook de kleine kraantjes zoveel als mogelijk dicht) en een grondsanering een andere procesgang kent dan een grondwatersanering, is hierin tevens een onderscheid gemaakt. De grondwatersaneringen, als laatste op te lossen probleem in de verschillende deelgebieden, zijn niet onderscheiden. De samenloopplanning is in bijlage 5 opgenomen en per te onderscheiden deelgebied weergegeven op de hoofdindeling per fase, namelijk “Onderzoek en voorbereiding uitvoering”, “Contractvorming en uitvoering” en “Evaluatie en nazorg”.

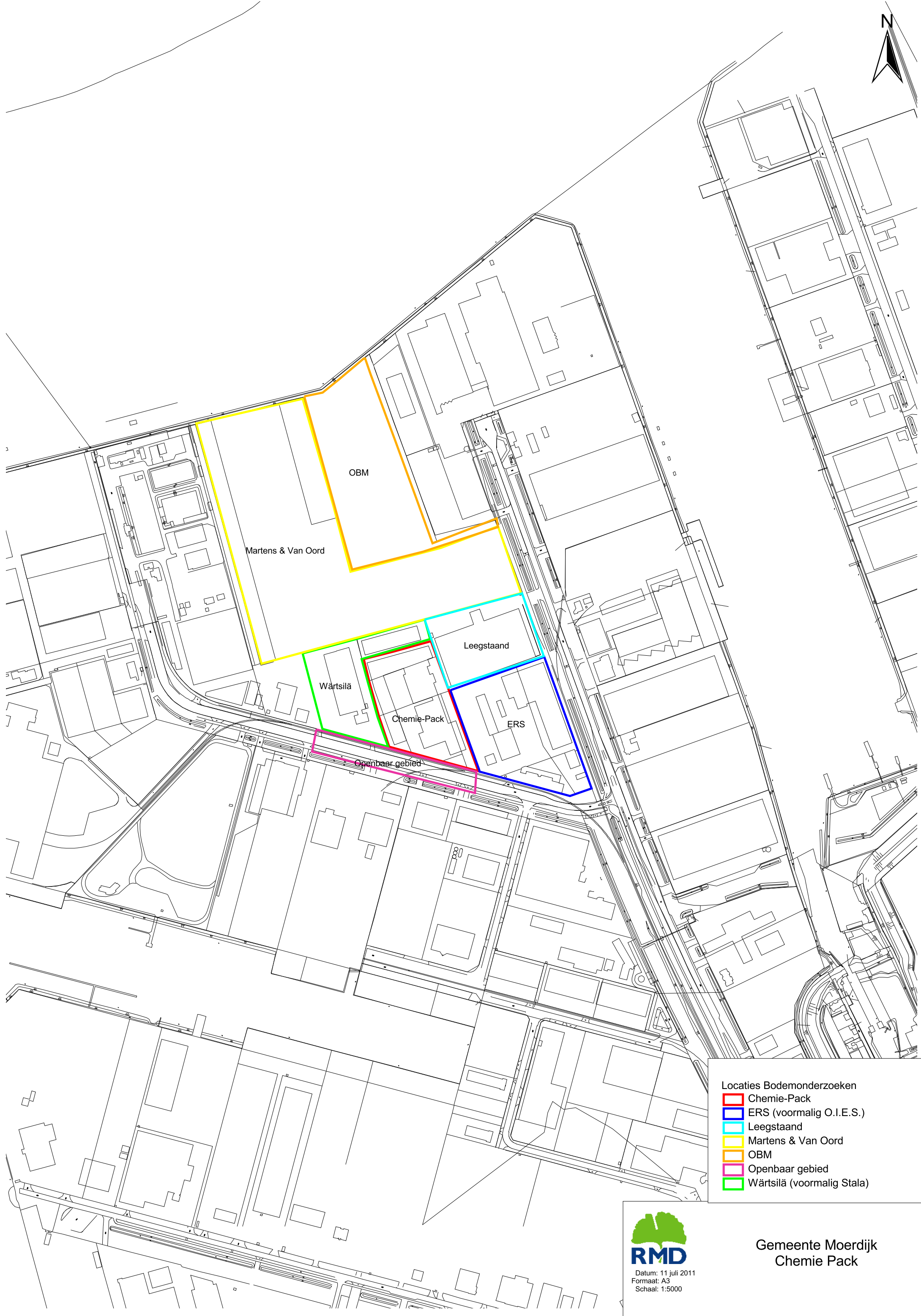
De motivatie voor de prioritering van de aanpak van de deelgebieden wordt hieronder in aanvulling op paragraaf 4.2 op hoofdlijnen toegelicht, namelijk:

1. De hoogste prioriteit heeft het treffen van de beveiligingsmaatregelen voor het grondwater om A) afstroming naar omliggende sloten te voorkomen; B) als vorm van damage-controll (zie ook paragraaf 2.4) en C) om het mogelijk te maken om in perifere deelgebieden grondsaneringen uit te voeren waarbij de kans op herbesmetting geminimaliseerd wordt.
2. Het terrein van MVO en OBM is in tegenstelling tot de belendende percelen nagenoeg volledig onverhard. Dit betekent dat de “vracht” aan verontreiniging in de vaste fase van de bodem met het surplus aan hemelwater meegenomen kan worden naar de grondwaterfase. Als toch al sprake is van het ontgraven van verontreinigde grond, dan is het om milieuhygiënische redenen wenselijk dat deze zogenaamde nalevering van de verontreiniging in de grond naar het grondwater (ook) zo snel als mogelijk gestopt wordt. Dit om milieuhygiënische redenen (verspreiding in milieu voorkomen) en om kostentechnische redenen (kosten reiniging grond niet zozeer afhankelijk van ‘vracht’ terwijl een toenemende “vracht” aan verontreinigde stoffen in het grondwater de tijdsduur van grondwatersanering minimaal lineair verlengt). De sanering kan snel worden opgepakt omdat over de verontreinigingssituatie van de grond van het terrein van MVO en OBM inmiddels al veel bekend is. Het bedrijf heeft zelf voorlopige voorzieningen getroffen om de bedrijfsvoering voort te zetten, maar heeft aangegeven klaar te zijn om de bovengrond en de depots op het terrein fasegewijs te ontgraven en af te voeren. Een derde bedrijf kan het ook uitvoeren, afhankelijk van selectie en gunning. Verder behoeft op dit terrein niet te worden gesloopt voorafgaand aan de op te starten saneringswerkzaamheden.
3. Op het bedrijfsterrein van Wärtsila is de sloop reeds uitgevoerd. De situatie en de kwaliteit van de grond en het grondwater onder de bedrijfsvloeren is onbekend. Inmiddels kan worden gestart met bodemonderzoek en aansluitend de saneringsaanpak.
4. De sloop en ruiming van het bedrijfsterrein van Chemie-Pack alsmede het aansluitende bodemonderzoek dient nog te worden opgestart. Het is ten opzichte van het deelgebied openbaar gebied en de grondwatersanering(en) wenselijk dat zowel dit terrein als dat van Wärtsila als ‘brongebieden’ eerder worden gesaneerd dan het openbaar gebied.
5. Het openbaar gebied volgt om milieuhygiënische redenen op de saneringsaanpak van het bedrijfsterrein van Wärtsila en Chemie-Pack maar sluit ook de rij omdat hier vanwege de railinfrastructuur veel afstemming nodig is op het gehele industrieterrein.
6. De grondwatersanering(en) vereisen een eigen en langere voorbereiding en kunnen feitelijk pas worden opgestart als de grondsaneringen in ieder geval in het bron- en kerngebied zijn afgerond (alle kranen en kraantjes dicht). De aanpak van het grondwater zal waarschijnlijk meerdere deelsaneringen kennen waarbij er kan worden gestart aan de noordzijde van het terrein van Chemie-Pack (bij MVO en OBM), vervolgens bij Wärtsila, bij Chemie-Pack en tot slot kan het openbaar gebied worden aangesloten op de waterzuivering.
De aanpak en maatregelen van de genomen beveiligingsmaatregelen dienen in ieder geval te worden geïntegreerd in verschillende grondwatersaneringen waarbij opgemerkt wordt dat de beveiligingsmaatregelen niet eerder kunnen worden gestaakt dan dat er sprake is van een volwaardige totaalaanpak van de grondwaterverontreinigingen.

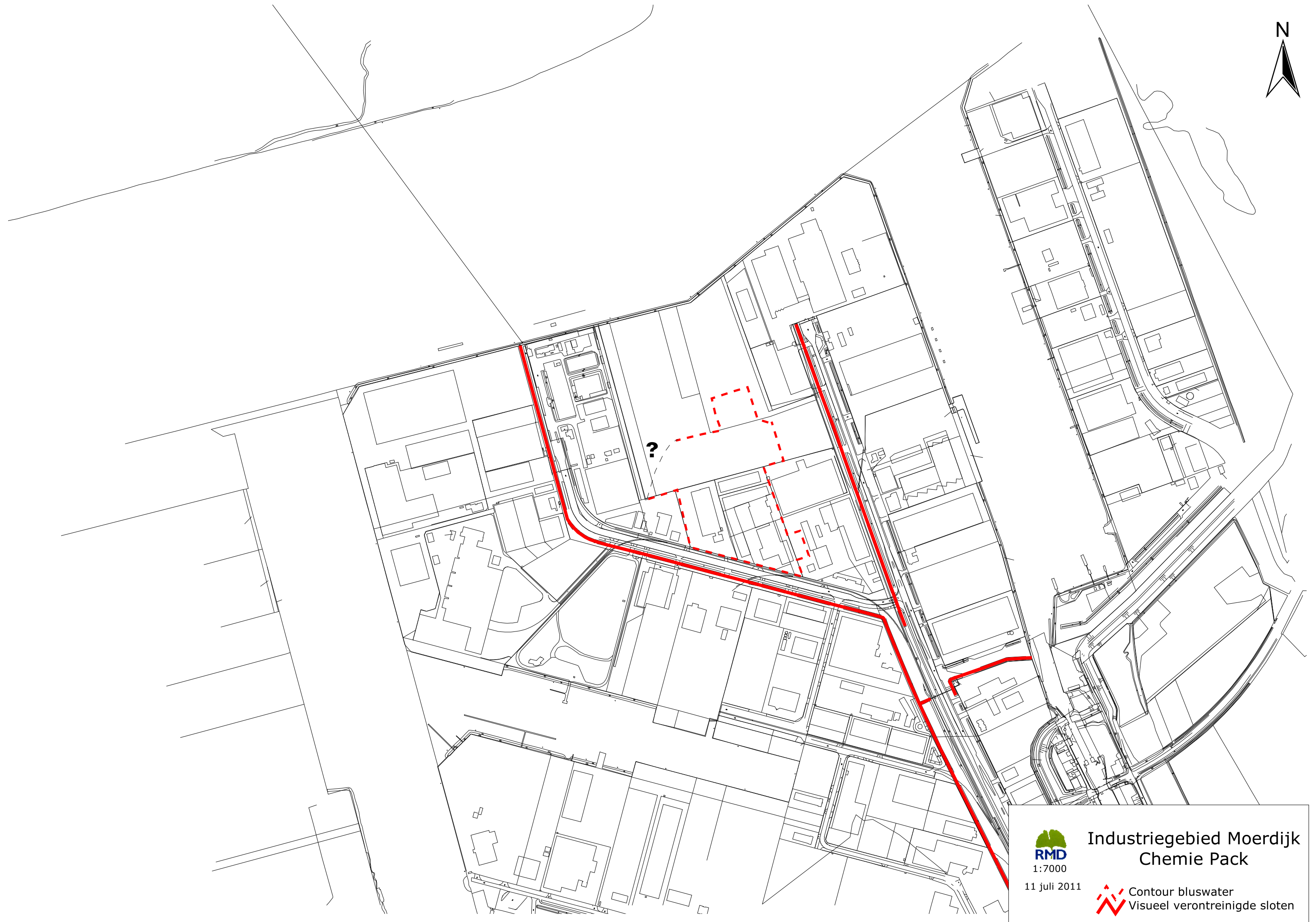
BIJLAGE 1

Overzichtstekening Chemie-Pack en omgeving

Tekening bluswatercontour

- Locaties Bodemonderzoeken
- Chemie-Pack
 - ERS (voormalig O.I.E.S.)
 - Leegstaand
 - Martens & Van Oord
 - OBM
 - Openbaar gebied
 - Wärtsilä (voormalig Stala)

1:7000

11 juli 2011

Industriegebied Moerdijk Chemie Pack

Contour bluswater
Visueel verontreinigde sloten

Bijlage 2

dossier milieukundige bodemonderzoeken

Chemie-Pack e.o. 1989-2011

Code	Inrichting	Adres	Titel Rapport	Datum rapport	Kenmerk rapport	Rapportage door
C-P 1989 VO	Chemie-Pack	Vlasweg 4	Indicatief bodemonderzoek op een toekomstige bouwlocatie aan de Vlasweg te Moerdijk	december 1989	330414	Tebodin
C-P 1990 VO	Chemie-Pack	Vlasweg 4	Indicatief bodemonderzoek op het bedrijfsterrein van Chemie-Pack Nederland B.V. aan de vlasweg te Moerdijk	juni 1990	330538	Tebodin
C-P 1997 NO	Chemie-Pack	Vlasweg 4	Nader bodemonderzoek "tanklocatie" Vlasweg 4 Moerdijk	januari 1997	NBO-961021/II	Wematech
C-P 1997 VO	Chemie-Pack	Vlasweg 4	Verkennd bodemonderzoek "bouw loods" Vlasweg 4 Moerdijk	april 1997	VBB-970307/II	Wematech
C-P 1998 EV	Chemie-Pack	Vlasweg 4	Evaluatie-rapport "Tank- en grondsanering" Vlasweg 4 Moerdijk	29 december 1998	SAN-980767	Wematech
C-P 1999 GW	Chemie-Pack	Vlasweg 4	controle grondwater	25 oktober 1999	-	Wematech
C-P 2000 HO	Chemie-Pack	Vlasweg 4	Historisch onderzoek Vlasweg 4 te Klundert	20 januari 2000	NB/650/0130	Afvalwater Services
C-P 2005 VO	Chemie-Pack	Vlasweg 4	Verkennd bodemonderzoek "Bouwlocatie CPR-loods" Vlasweg 4 Moerdijk	28 juli 2005	VBB-50050376	Wematech
OIES 1994 VO	OIES	Vlasweg 2	Verkennd bodemonderzoek bedrijfsterrein O.I.E.S. Vlasweg 2 te Moerdijk	juni 1994	8245-75480	Oranjewoud
OIES 2006 EIND	OIES	Vlasweg 2	eindsituatie bodemonderzoek bedrijfslocatie O.I.E.S. te Moerdijk	31 oktober 2006	R001-447645EVO-srb-VO1-NL	Tauw
MVO 2007 NO	Martens & van Oord	Vlasweg ong./Oostelijke Randweg ong.	Nader bodemonderzoek op de locatie vlasweg ong te Moerdijk	10 mei 2007	06,123,03	Opifex
MVO 2007 VO	Martens & van Oord	Vlasweg ong./Oostelijke Randweg ong.	verkennd bodemonderzoek op de locatie Vlasweg ong. te moerdijk	14 maart 2007	06,123,02	Opifex
Stala 1995 GW	Stala	Vlasweg 6	Grondwateronderzoek "Vlasweg 6" Moerdijk	maart/april 1996	MGW-951110	Wematech
Stala 1997 GW I	Stala	Vlasweg 6	Monitoring grondwater "Vlasweg 6" Moerdijk	januari 1997	MGW-970113/II	Wematech
Stala 1997 GW II	Stala	Vlasweg 6	Monitoring grondwater "Vlasweg 6" Moerdijk	december 1997	MGW-971219	Wematech
Stala 1998 VO I	Stala	Vlasweg 6	Verkennd bodemonderzoek "tanklocatie" Vlasweg 6 Moerdijk	januari 1998	VBN-971219	Wematech
Stala 1998 VO II	Stala	Vlasweg 6	Verkennd bodemonderzoek "bouw loods" Vlasweg 6 Moerdijk	januari 1998	VBB-971219	Wematech

MVO 2011 II	Martens & van Oord	Vlasweg ong./Oostelijke Randweg ong.	Verkennd bodemonderzoek "Oostelijke Randweg ong." Moerdijk	15 februari 2011	GB110206	Wematech
Openb 2011 I	Openbaar gebied	omgeving Vlasweg Oostelijke Randweg	bodemonderzoek openbare ruimte incident chemie-Pack Moerdijk	17 januari 2011 (2de concept)	b02034,000294	Arcadis
OMG C-P 2011 I	Omgeving rond Cemie-Pack	Vlasweg en Oostelijke randweg	Milieukundig onderzoek nabij Chemie-Pack te Moerdijk	8 februari 2011	B-CDT/1 110132	Aveco de Bondt
OMG C-P 2011 II	Omgeving rond Cemie-Pack	Vlasweg en Oostelijke randweg	Inspectie van de bodem middels bodemonderzoek op en rondom de locatie van Chemie-Pack, Vlasweg 4 Moerdijk	16 april 2011	2011-0042-B-H	Bureau Milieu-metingen provincie Noord-Brabant
MVO 2011 III	Martens & van Oord	Vlasweg ong./Oostelijke Randweg ong.	Inspectie van de bodem middels bodemonderzoek op de locatie van Martens en Van Oord n.a.v. de brand bij Chemie-Pack te Moerdijk	11 juli 2011	2011-0118-B-H	Bureau Milieu-metingen provincie Noord-Brabant
OMG C-P 2011 III	Omgeving rond Cemie-Pack	Vlasweg en Oostelijke randweg	Inspectie van de bodem middels bodemonderzoek op en rondom de locatie van Chemie-Pack, Vlasweg 4 Moerdijk	11 juli 2011	2011-0119-B-H	Bureau Milieu-metingen provincie Noord-Brabant
Openb 2011 II	Openbaar gebied	Vlasweg en Oostelijke randweg	Inspectie van de bodem middels bodemonderzoek t.p.v. het openbaar gebied n.a.v. de brand bij Chemie-Pack, Vlasweg 4 Moerdijk	11 juli 2011	2011-0137-B-H	Bureau Milieu-metingen provincie Noord-Brabant

Bijlage 3

Generiek planningsschema

[illegible][illegible]

	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack of overheid
	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack
	toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag
	afstemmingsmomenten met én/of bijdrage door (semi) overheid en/of bevoegd gezag

Bijlage 4

Globale planningsschema's afzonderlijke deelgebieden

[illegible]

	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack of overheid
	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack
	toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag
	afstemmingsmomenten met én/of bijdrage door (semi) overheid en/of bevoegd gezag

[illegible]

	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack of overheid
	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack
	toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag
	afstemmingsmomenten met én/of bijdrage door (semi) overheid en/of bevoegd gezag

Grondsanering per deelgebied

Stap	Omschrijving	per week																												uitvoering 8 weken								per week												
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49
Fase 1: Onderzoek en voorbereiding uitvoering																																																		
1.	aanvullend grondonderzoek																																																	
2.	vaststellen van de omvang van de verontreiniging																																																	
3.	advies risiconormering (bijv. door RIVM)																																																	
4.	opstellen uitgangspuntendocument																																																	
5.	uitwerken alle aspecten saneringsmaatregelen																																																	
6.	opstellen Plan van Aanpak sanering grond																																																	
7.	inpassen communicatie-/omgevingsplan GGD																																																	
8.	toetsing Plan van Aanpak (afstemming met bevoegd gezag)																																																	
Fase 2: Contractvorming en uitvoering grondsanering																																																		
9.	opstellen offerte-aanvraag/bestek en inschrijfstaat																																																	
10.	selectie en gunning uitvoering en begeleiding																																																	
11.	uitvoeren grondsanering																																																	
12.	opstellen opleveringsdocument en afstemmen met bevoegd gezag																																																	
Fase 3: Evaluatie en nazorg grondverontreiniging																																																		
13.	opstellen evaluatie milieukundige begeleiding																																																	
14.	goedkeuring evaluatieverslag (bevoegd gezag)																																																	
15.	opstellen nazorgplan (en afstemming bevoegd gezag)																																																	
16.	nazorg d.m.v. beheersing en/of monitoring grondwater																																																	
																																													</					

werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack of overheid

werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack

toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag

afstemmingsmomenten met én/of bijdrage door (semi) overheid en/of bevoegd gezag

[illegible]

	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack of overheid
	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack
	toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag
	afstemmingsmomenten met én/of bijdrage door (semi) overheid en/of bevoegd gezag

beveiligingsmaatregelen

Stap	Omschrijving	per week												uitvoering 4-6 weken						per 2 weken																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48	50	52	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
Fase 1: <u>Onderzoek en voorbereiding uitvoering</u>																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			

- werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack of overheid
- werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack
- toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag
- afstemmingsmomenten met én/of bijdrage door (semi) overheid en/of bevoegd gezag

[illegible]

	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack of overheid
	werkzaamheden uit te voeren door Chemie-Pack
	toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag
	afstemmingsmomenten met én/of bijdrage door (semi) overheid en/of bevoegd gezag

Bijlage 5

Planningsschema samenloop deelgebieden

Samenvatting planningsschema's deelgebieden Chemie-Pack e.o.

20 september 2011

[illegible]

	Fase 1 : Onderzoek en voorbereiding uitvoering
	Fase 2: Contractvorming en uitvoering (stap 9-11)
	Fase 3: Evaluatie en nazorg
	overlap met vorige fase

12 weeknummer toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag

Samenloopplanningsschema deelgebieden Chemie-Pack e.o. met gefaseerde startdata o.b.v. locatiedynamiek en sloop-/ruiming werkzaamheden

20 september 2011

[illegible]

	Fase 1 : Onderzoek en voorbereiding uitvoering
	Fase 2: Contractvorming en uitvoering (stap 9-11)
	Fase 3: Evaluatie en nazorg
	reguliere vakantieperiode GWW en bouwsector
	overlap met vorige fase

12 weeknummer toetsings- en acceptatiemomenten door overheid en/of bevoegd gezag

Het College van Burgemeester en Wethouders Van Moerdijk
Postbus 4
4760 AA ZEVENBERGEN

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
Fax (073) 614 11 15
info@brabant.nl
www.brabant.nl
Bank ING 67.45.60.043

Onderwerp

Uitvoerings- en financieringsovereenkomst ten aanzien van bodemsanering,
in kader afwikkeling brand bij Chemie-Pack 5 januari 2011 te Moerdijk

Geachte College,

Op dinsdag 6 september heeft het College van Gedeputeerde Staten besloten
om bijgesloten uitvoerings- en financieringsovereenkomst tussen gemeente
Moerdijk en provincie Noord-Brabant voor de bodemsanering bij Chemie-Pack
te ondertekenen.

Overleg over verdere uitwerking van de organisatiestructuur - stuurgroep en
werkgroep – zal nog met u plaatsvinden.

Wij zetten graag onze samenwerking voort en zullen ons tot het uiterste
inspannen om de risico's en de kosten van Bodemsanering binnen het bedrag
van € 38,2 miljoen (exclusief BTW) te houden.

De ondertekende overeenkomst is, in tweevoud, bijgevoegd. Graag ontvangen
wij één ondertekend exemplaar zo snel mogelijk retour.

Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant,

Voorzitter,

Secretaris,

Datum

9 september 2011

Ons kenmerk

2800923

Uw kenmerk

-

Contactpersoon

P. de Paauw-Romer

Directie

Ecologie

Telefoon

(073) 680 88 19

Fax

(073) 681 76 41

Bijlage(n)

1

E-mail

PdPaauw@brabant.nl

Het provinciehuis is vanaf
het centraal station bereik-
baar met stadsbus, lijn 61
en 64, halte Provinciehuis,
met de treintaxi en met de
OV-fiets.

UITVOERINGS- EN FINANCIERINGSOVEREENKOMST TEN AANZIEN VAN BODEMSANERING

In het kader van de afwikkeling van de brand bij Chemie-Pack 5 januari 2011 te Moerdijk

Partijen

1. De gemeente Moerdijk en (voor zover het hun publiekrechtelijke bevoegdheden betreft) het college van burgemeester en wethouders, te dezen vertegenwoordigd door de Burgemeester, de heer J.P.M. Klijs (voor zover het hun publiekrechtelijke bevoegdheden betreft daartoe gemachtigd bij besluit van Burgemeester en Wethouders, d.d. 22 augustus 2011

(hierna te noemen de "Gemeente")

en:

2. De provincie Noord-Brabant en (voor zover het hun publiekrechtelijke bevoegdheden betreft) het college van gedeputeerde staten van de provincie Noord-Brabant, te dezen vertegenwoordigd door de Commissaris van de Koningin, handelend ter uitvoering van het GS besluit d.d. 22 augustus 2011

(hierna te noemen de "Provincie")

Nemen in overweging dat,

1. De brand die op 5 januari 2011 plaatsvond bij Chemie-Pack grote gevolgen voor het milieu (in brede zin, dus inclusief volksgezondheid) heeft die, althans voor wat betreft de aanwezige bodemverontreiniging, dienen te worden opgeheven.
2. De afwikkeling van de gevolgen van de brand bij Chemie-Pack dusdanige financiële consequenties heeft dat deze Uitvoerings- en Financiëringsovereenkomst (hierna: de Overeenkomst) dient te worden gesloten tussen de Gemeente en de Provincie met betrekking tot de (voor-)financiering door de Provincie van de kosten voor de vereiste Bodemsanering en Bijkomende voorzieningen.
3. Deze overeenkomst in stand blijft onafhankelijk van de gevolgen en uitkomst van de gekozen juridische procedure(s) ten aanzien van de Bodemsanering en Kostenverhaal.
4. De (voor-)financiering door de Provincie niet wegneemt dat de kosten van de Bodemsanering zo nodig door inzet van juridische dwangmiddelen door de Gemeente en/of de Provincie al dan niet in het kader van Kostenverhaal voor rekening zullen worden gebracht van derden, in het bijzonder Chemie-Pack.

Paraaf provincie Noord-Brabant

Paraaf gemeente Moerdijk:

Hierbij is uitgangspunt dat Chemie-Pack en/of aan Chemie-Pack gelieerde vennootschappen in beginsel de Bodemsanering moeten uitvoeren, maar Partijen er vooralsnog van uit gaan dat zij daaraan onvoldoende uitvoering zal/zullen geven.

5. Partijen zich inspannen om in goede samenspraak en in onderlinge overeenstemming, in het bijzonder ook met behulp van de inzet van de Stuurgroep en de Werkgroep, de Bodemsanering, de Bijkomende Voorzieningen en het Kostenverhaal te realiseren.

Komen als volgt overeen

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

In deze Overeenkomst gelden de volgende omschrijvingen van gebruikte begrippen:

Apparaatskosten

Dit betreffen alle aan de Bodemsanering, Bijkomende voorzieningen en Kostenverhaal gerelateerde kosten gemaakt door zowel interne medewerkers van de Gemeente als medewerkers die worden ingehuurd door de Gemeente ten behoeve van de werkzaamheden genoemd in 5.1. Tevens vallen hieronder indirecte kosten, zoals kosten t.b.v. informatieavonden, kosten t.b.v. communicatie en reprokosten voor zover gerelateerd aan de voorbereiding en uitvoering van de Bodemsanering, Bijkomende voorzieningen en Kostenverhaal.

Bijkomende voorzieningen

Voorzieningen vereist voor de juiste uitvoering van de Bodemsanering zoals de uitvoering van noodzakelijke bodemonderzoeken.

Beveiligingsmaatregelen

Maatregelen ter voorkoming van verspreiding van de grondwaterverontreiniging aanwezig op de locatie waar de Bodemsanering plaatsvindt of gaat plaatsvinden, zoveel als redelijkerwijs mogelijk te voorkomen (damage-controll). De instandhoudingstermijn van de beveiligingsmaatregelen na in werking stelling is circa 1 jaar en in ieder geval tot aan het moment dat sprake is van een volwaardige grondwatersanering. De technische uitwerking is beschreven in de routeplanner.

Bodemsanering

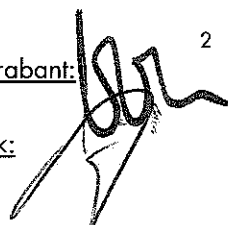
Totale bodemsanering, waaronder het treffen van Beveiligingsmaatregelen, binnen en buiten de inrichting van Chemie-Pack aan de Vlasweg 4 te Moerdijk, met inzet door de Gemeente van artikel 17.1 Wet milieubeheer en artikel 13 Wet bodembescherming, waarmee de gevolgen van de brand en de gevolgen van de bestrijding van de brand voor de bodem (grond en grondwater) ongedaan worden gemaakt.

Kostenverhaal

De (administratiefrechtelijke juridische) acties die door de Gemeente zullen worden ondernomen om de kosten van de Bodemsanering en Bijkomende voorzieningen zoveel als wettelijk mogelijk op derden te verhalen.

Paraaf provincie Noord-Brabant:

Paraaf gemeente Moerdijk:

2

Overeenkomst

De onderhavige Uitvoerings- en Financieringsovereenkomst.

Stuurgroep

Groep van bestuurlijke vertegenwoordigers van Gemeente en Provincie die de (uitvoerings-)besluiten moeten nemen omtrent de uitvoering van de Bodemsanering.

Werkgroep

Groep van ambtelijke vertegenwoordigers van Gemeente en Provincie die de (uitvoerings-)besluiten ten behoeve van de Stuurgroep voorbereiden en vervolgens de genomen (uitvoerings-)besluiten zullen effectueren omtrent de uitvoering van de Bodemsanering.

Artikel 2 Doel bestuurlijk samenwerken

2.1 Het doel van de Overeenkomst is zorg dragen voor een goede bestuurlijke voorbereiding van de uitvoering van de Bodemsanering, het vastleggen van afspraken over de samenwerking tussen Partijen ten aanzien van onder andere de afstemming van de publiekrechtelijke bevoegdheden in de voorbereiding en uitvoering van de Bodemsanering.

2.2 De Overeenkomst tussen Partijen dient te leiden tot:

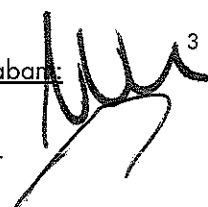
- i. Uitvoeren van feitelijke werkzaamheden om overwegingen 1 t/m 5 te realiseren.
- ii. Ter beschikking stellen van voldoende personele capaciteit door Partijen voor het tijdig verkrijgen van benodigde uitvoeringsbesluiten en het doorlopen van de benodigde (plan-) procedures.
- iii. Bevorderen en behouden van maatschappelijk en bestuurlijk draagvlak.
- iv. Continuïteit in de aanpak van de Bodemsanering en het bestuurlijke proces en van integraal behoorlijk bestuur.
- v. Continuïteit in de afwikkeling van de publiekrechtelijke taken ten behoeve van de Bodemsanering, resulterend in uitvoeringsbesluiten.
- vi. Meerwaarde voor een goede bestuurlijke verantwoording binnen de eigen (bestuurlijke) organisatie.
- vii. Organisatie van slagkracht en afstemming over de wijze van uitvoering van de Bodemsanering.
- viii. Duidelijke en transparante rolverdeling tussen Partijen met behoud van eigen verantwoordelijkheid en bevoegdheid.

Artikel 3 Overige doelen

Tevens heeft deze Overeenkomst tot doel zorg te dragen voor een goede juridische basis voor de uitvoering van de Bodemsanering en het vastleggen van financiële afspraken tussen Partijen ten aanzien van de uitvoering van de publiekrechtelijke bevoegdheden gericht op de voorbereiding en uitvoering van de Bodemsanering.

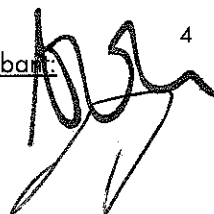
Paraaf provincie Noord-Brabant:

Paraaf gemeente Moerdijk:

Artikel 4 Bestuursrechtelijke en civielrechtelijke aanpak Bodemsanering, Bijkomende voorzieningen en Kostenverhaal

- 4.1 Partijen spannen zich maximaal in om publiekrechtelijke medewerking te verkrijgen en/of te verlenen voor de realisatie van de Bodemsanering en de eventueel daarmee samenhangende Bijkomende voorzieningen, alsmede het realiseren van Kostenverhaal onverminderd de publieke (wettelijke) taken en verantwoordelijkheden waaraan Partijen gebonden zijn.
- 4.2 Partijen zullen ten behoeve van de uitvoering van de Bodemsanering en de eventueel daarmee samenhangende Bijkomende voorzieningen (de wettelijke termijnen bij) publiekrechtelijke procedures, inclusief eventuele wettelijke coördinatieprocedures, zo efficiënt mogelijk doorlopen. Er is een "Routeplanner voor aanpak grond- en grondwaterverontreiniging Chemie-Pack en omgeving" opgesteld die bij Partijen genoegzaam bekend is, waarin een beeld is gegeven van de zogenaamde "marsroute" van de saneringsaanpak en de termijnen van de grond- en grondwaterverontreiniging. Partijen zullen die routeplanner als uitgangspunt nemen. De Werkgroep zal een draaiboek opstellen voor het doorlopen van deze procedure(s) waarin ook de provinciale procedures worden meegenomen die noodzakelijkerwijs dienen te worden doorlopen.
- 4.3 Partijen zullen bij de uitvoering van de Bodemsanering en de eventueel daarmee samenhangende Bijkomende voorzieningen komen tot maximale onderlinge afstemming van de inhoud van het plan van aanpak en de in het kader van de (uitvoering van de) Bodemsanering (eventueel) benodigde meldingen, vergunningen en besluiten.
Deze afstemming vindt plaats in de Stuurgroep, waarbij de Werkgroep zorg draagt voor de afstemming van de beantwoording van naar voren gebrachte zienswijzen, van de afstemming van het indienen van verweerschriften tegen ingestelde beroepen.
De Werkgroep draagt tevens zorg voor voorbereiding van besluitvorming in de Stuurgroep omtrent (de uitvoering van) de Bodemsanering, de Bijkomende voorzieningen en het Kostenverhaal, en voor de uitvoering van hetgeen door de Stuurgroep wordt besloten.
- 4.4 Partijen zullen zich in zijn algemeenheid inspannen en medewerking verlenen om de coördinatie van eventuele meldingen, vergunningen en (andere) besluiten te doen slagen, opdat de voor de realisatie van de Bodemsanering benodigde meldingen tijdig worden gedaan en/of vergunningen en/of andere besluiten tijdig zullen worden verleend of genomen.
- 4.5. De Gemeente en Provincie zullen gezamenlijk bezien hoe Kostenverhaal kan worden geoptimaliseerd. De Gemeente zal de Provincie te allen tijde tijdig op de hoogte brengen van alle door de Gemeente te voeren procedures ter zake van de Bodemsanering en Kostenverhaal en de Provincie in dat verband tijdig de stukken toesturen ter advisering en beoordeling door de Provincie. De Gemeente zal de Provincie tevens tijdig op de hoogte brengen van andere naar het oordeel van de Gemeente van belang zijnde informatie.
- 4.6. De Provincie zal de Gemeente te allen tijde tijdig op de hoogte brengen van alle door de Provincie te voeren procedures ter zake van de Bodemsanering en Kostenverhaal en de Gemeente in dat verband

Paraaf provincie Noord-Brabant:Paraaf gemeente Moerdijk:
4

tijdig de stukken toesturen ter advisering en beoordeling door de Gemeente. De Provincie zal de Gemeente tevens tijdig op de hoogte brengen van andere naar het oordeel van de Gemeente van belang zijnde informatie.

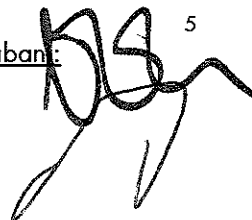
Artikel 5 Financiering bodemsanering

- 5.1 De Provincie verleent aan de Gemeente bij wijze van (voor-)financiering dekking voor de kosten van voorbereiding en uitvoering van Bodemsanering en van voorbereiding en uitvoering van Bijkomende voorzieningen, van kosten gemoeid met Kostenverhaal, alsmede van Apparaatskosten en van juridische kosten voor zover deze Apparaatskosten en juridische kosten gerelateerd zijn aan de voorbereiding en uitvoering van de Bodemsanering, Bijkomende voorzieningen en Kostenverhaal.
Indien de BTW ten aanzien van gemaakte kosten voor de Gemeente terug te vorderen is, zal de dekking van genoemde kosten voorzien in een dekking excl. BTW. Indien de BTW ten aanzien van gemaakte kosten voor de Gemeente niet terug te vorderen is, zal genoemde dekking van het bedrag voorzien in een dekking incl. BTW.
- 5.2 De Provincie zal aan de Gemeente maandelijks vooraf een voorschot betalen ter hoogte van de in de komende maand door Partijen geraamde kosten van Bodemsanering en van Bijkomende voorzieningen, Apparaatskosten en kosten gemoeid met Kostenverhaal, alsmede van apparaatskosten voor zover gerelateerd aan de voorbereiding en de uitvoering van Bodemsanering en Kostenverhaal en van de kosten van juridische bijstand.
Partijen stellen in onderling overleg een liquiditeitsschema op basis waarvan de hoogte van het maandelijks te betalen voorschot wordt bepaald. Dit liquiditeitsschema wordt aan het begin van elk kalenderkwartaal door Partijen geactualiseerd.
Mochten de te verwachten maandelijks uitgaven 25% afwijken van dit liquiditeitsschema, dan zal maandelijks het verschil worden verrekend met het voorschot voor de eerstkomende maand.
- 5.3 Ten einde betaling van door de Gemeente gemaakte kosten, zoals in artikel 5.1 bedoeld, mogelijk te maken dient de Gemeente de door haar betaalde facturen maandelijks in. Verrekening tussen ontvangen voorschot en facturen vindt plaats binnen 4 weken na ontvangst van de facturen. Voor de betaling van apparaatkosten zoals in artikel 5.1 bedoeld, maken Partijen nog nadere afspraken.
- 5.4 De Provincie zal ter zake van ingediende facturen jaarlijks een accountantsverklaring vragen aan de Gemeente. Kosten van de afgifte van een dergelijke verklaring zijn voor de Gemeente.
- 5.5 Op het eerste verzoek van de Provincie dient de Gemeente haar medewerking te verlenen aan het cederen van (toekomstige) vorderingen die de Gemeente ten aanzien van derden geldend zou kunnen maken ter zake van de kosten van Bodemsanering en Bijkomende voorzieningen en andere kosten die (op enigerlei wijze) gerelateerd zijn aan de brand bij Chemie-Pack.
- 5.6 Bij de (voor-)financiering is Kostenverhaal uitgangspunt. De (voor-)financiering opgenomen in dit artikel is of wordt echter niet afhankelijk gesteld van de uitkomst van de procedures aangaande en het feitelijk te realiseren van Kostenverhaal. Indien het Kostenverhaal geheel of gedeeltelijk succesvol zal zijn, zullen de

Paraaf provincie Noord-Brabant:

Paraaf gemeente Moerdijk:

5

daaruit voortvloeiende gelden door de Gemeente aan de Provincie worden voldaan en wel binnen 4 weken na ontvangst ervan. Indien de Gemeente en de Provincie gezamenlijk van oordeel zijn dat Kostenverhaal niet, niet tijdig of niet volledig succesvol zal zijn, zal deze (voor-)financiering aan de Gemeente worden omgezet in een definitieve dekking voor de Gemeente van alle door de Gemeente gedragen kosten als genoemd in artikel 5.1.

5.7 De totale kosten zoals genoemd in artikel 5.1 bedragen naar verwachting exclusief BTW € 38.200.000 (zegge: achtendertigmiljoen tweehonderdduizend euro).

Partijen zullen zich tot het uiterste inspannen om de kosten van Bodemsanering vermeerderd met de daaraan gelieerde kosten zoals genoemd in artikel 5.1 binnen het bedrag van exclusief BTW € 38.200.000 (zegge: achtendertigmiljoen tweehonderdduizend euro) te houden.

De Provincie zal bij overschrijding van dit bedrag de kosten van de Bodemsanering en de hieraan gelieerde kosten voor het overige genoemd in artikel 5.1. dekken tot een bedrag van maximaal exclusief BTW € 43.200.000 (zegge: drieënveertig miljoentweehonderdduizend euro) overeenkomstig de bepalingen van deze overeenkomst.

Indien de totale kosten van de Bodemsanering evenals de aan de Bodemsanering gelieerde kosten voor het overige genoemd in artikel 5.1 een bedrag ter grootte van exclusief BTW € 43.200.000 (zegge: drieënveertig miljoentweehonderdduizend euro) overschrijden, treden partijen in nader overleg over de alsdan te maken afspraken. Provincie en Gemeente zullen op dat moment eveneens gezamenlijk in overleg treden met het Rijk en, ieder voor zover zulks op haar weg ligt, bevorderen dat financiering van het Rijk wordt verkregen ter dekking van de (meer-) kosten van de Bodemsanering.

Artikel 6 Aanvulling en/of wijziging Bestuurlijke Samenwerkingsovereenkomst

6.1 Iedere Partij is gerechtigd een voorstel tot wijziging en/of aanvulling van de Overeenkomst aan de andere Partij voor te leggen.

6.2 Wijziging en/of aanvulling van de Overeenkomst geschiedt alleen met een door alle Partijen ondertekende schriftelijke verklaring en instemming.

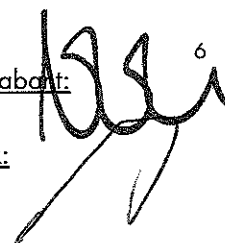
Artikel 7 Geschillenbeslechting

7.1 Eventuele geschillen in verband met de uitvoering van deze Overeenkomst worden in de Werkgroep tot een oplossing gebracht, waarbij Partijen niet tussentijds over het geschil met derden zullen communiceren. Een geschil is aanwezig indien een der Partijen dat stelt. Partijen zullen zich maximaal inspannen om het geschil op te lossen.

7.2 Indien een geschil niet in onderling overleg tot een oplossing wordt gebracht, zullen de Partijen het geschil, door tussenkomst van de Stuurgroep, binnen hun organisatie voorleggen op het daartoe passende bestuursniveau, waarbij Partijen aansluitend met alle bestuurlijke inzet en mogelijkheden zullen trachten alsnog tot een oplossing van het geschil te komen.

Paraaf provincie Noord-Brabant:

Paraaf gemeente Moerdijk:

- 7.3 Indien een geschil evenmin tot een oplossing kan worden gebracht langs de weg die in artikel 7.2 wordt geschetst, staat het de meest gerede partij vrij het geschil voor te leggen aan de bevoegde Nederlandse rechter.

Artikel 8 Inwerkingtreding en looptijd

- 8.1 Deze Overeenkomst treedt in werking op de dag volgende op die waarop deze Overeenkomst door en namens de Partijen is ondertekend, en werkt voor zover mogelijk terug tot 1 juni 2011.

- 8.2 De Overeenkomst eindigt met het einde van de juridische en financiële procedures, van de uitvoering van de Bodemsanering en van de uitvoering van het Kostenverhaal.

- 8.3 De (uitvoering van de) Bodemsanering eindigt als het terzake bevoegde gezag heeft ingestemd met het laatste opgestelde evaluatieverslag.

- 8.4 Onverminderd het bepaalde in artikel 8.2 eindigt deze Overeenkomst voorts door een eenzijdige, schriftelijke, opzegging door de Provincie, met inachtneming van een opzegtermijn van 1 (zegge: één) maand, zonder dat de Provincie een reden voor opzegging behoeft te geven en zonder dat de Provincie aan de Gemeente enige schade dient te vergoeden, in welk verband heeft te gelden dat de Provincie verplicht blijft om de financiële verplichtingen die de Gemeente gedurende de looptijd van deze Overeenkomst heeft aangegaan ter zake van de Bodemsanering (waaronder mede worden verstaan: Beveiligingsmaatregelen) en de Bijkomende voorzieningen ook wanneer de Overeenkomst door opzegging is beëindigd, volledig financieel te compenseren en de gemeente te vrijwaren van mogelijke schade en kosten door aansprakelijkheden jegens derden in verband met eventueel niet (verder of niet volledig) uitvoeren van saneringswerkzaamheden.

De Gemeente zal zich tot het uiterste inspannen teneinde de in de eerste volzin van deze bepaling bedoelde financiële verplichtingen te minimaliseren.

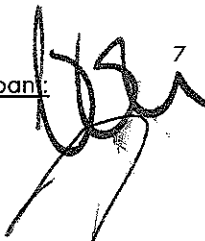
Indien en voor zover de Gemeente na de beëindiging van deze Overeenkomst, zoals bedoeld in de eerste volzin van deze bepaling, op grond van één of meer niet te herroepen besluiten gehouden is de Bodemsanering geheel of gedeeltelijk voort te (laten) zetten, zullen de kosten die zijn gemoeid met deze gehele of gedeeltelijke voortzetting van de Bodemsanering overeenkomstig deze Overeenkomst door de Provincie aan de Gemeente worden vergoed, voor zover niet anderszins vergoeding van deze kosten aan de orde is. De Gemeente zal zich inspannen om de betrokken besluiten te wijzigen of te herroepen, voor zover zulks rechtens mogelijk is en in overleg met de Provincie.

De in dit artikellid genoemde opzegmogelijkheid vervalt onherroepelijk op 1 december 2011.

- 8.5 Alle gevolgen die voortvloeien uit deze Overeenkomst en die naar hun aard geacht worden door te werken of eventueel ontstaan na beëindiging van deze Overeenkomst, worden afgehandeld overeenkomstig het bepaalde in deze Overeenkomst, in welk verband in het bijzonder heeft te gelden dat op de Provincie en de Gemeente, met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 4 en 5 van deze Overeenkomst, de plicht blijft rusten tot Kostenverhaal op derden voor wat betreft de financiële middelen die de Provincie op grond van deze Overeenkomst ter zake van de Bodemsanering en de Bijkomende voorzieningen aan de Gemeente ter beschikking stelt dan wel heeft gesteld.

Paraaf provincie Noord-Brabant:

Paraaf gemeente Moerdijk:

Artikel 9 Evaluatie

- 9.1 Partijen zullen de uitvoering en werking van deze Overeenkomst jaarlijks evalueren, te rekenen vanaf het moment dat de Overeenkomst in werking treedt.
- 9.2 De Gemeente neemt het initiatief tot de jaarlijkse evaluatie en betreft alle Partijen hierbij. Aansluitend verzorgt de Gemeente het verslag. Indien de meningen van Partijen omtrent de evaluatie of de uitkomsten daarvan verschillen, vermeldt het verslag de verschillende meningen.
- 9.3 De Gemeente zal het verslag telkens uiterlijk op een nader door Partijen te bepalen tijdstip aan de Partijen aanbieden.
- 9.4 Indien als gevolg van de evaluatie of om andere redenen de Overeenkomst dient te worden aangepast, wordt daartoe zo spoedig mogelijk overgegaan met inachtneming van artikel 6 lid 2.
- 9.5 Na afloop van alle procedures en uitvoering van de bodemsanering vindt een eindevaluatie plaats.

Getekend in tweevoud

Gemeente Moerdijk en het college van burgemeester en wethouders

Burgemeester, de heer J.P.M. Klijns

Plaats

Datum

Provincie Noord-Brabant en het college van gedeputeerde staten

Commissaris van de Koningin,
Prof. Dr. W.B.H.J. van de Donk

Plaats

Datum

> Retouradres Postbus 30940 2500 GX Den Haag

Het college van gedeputeerde staten van de
provincie Noord-Brabant
Brabantlaan 1
5216 TV 's Hertogenbosch

**Directoraat-Generaal
Ruimte en water**
Directie Water en Bodem
Bodem en Drinkwater

Rijnstraat 8
Postbus 30940
2500 GX Den Haag
Interne postcode 360

Contactpersoon
R. Cino

T 070 - 3392276
F 070 - 3391281

Kenmerk
LOK 2011/148773

Bijlage(n)
Advies werkgroep

Datum 3 NOV 2011
Betreft Afspraken bodemsanering Chemie-pack Moerdijk

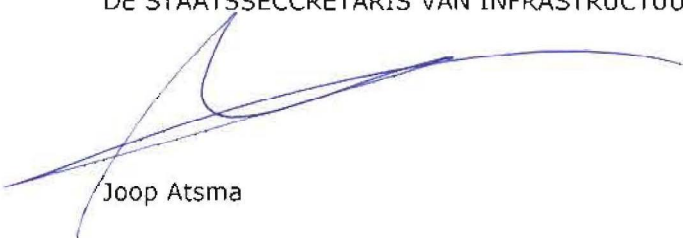
Geacht college,

Hiermee deel ik u mede dat ik kan instemmen met de voorstellen met betrekking tot de aanpak en financiering van de sanering van bodem en grondwater op en in de omgeving van het terrein van Chemie-Pack te Moerdijk. Deze voorstellen zijn opgenomen in het aangehechte advies van de werkgroep procesafspraken Chemie-Pack Moerdijk d.d. 19 oktober 2011.

Ik zal u nader informeren over de toevoeging van de extra bijdrage van het ministerie van I&M van € 17,5 miljoen voor de periode 2011 t/m 2014 aan de in het provinciefonds opgenomen middelen voor de provincie Noord-Brabant.

Hoogachtend,

DE STAATSSECRETERIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Joop Atsma

Memo

Onderwerp

Advies werkgroep procesafspraken Chemie-Pack Moerdijk

In bestuurlijk overleg tussen Rijk, provincie, gemeente, waterschap en veiligheidsregio zijn afspraken gemaakt over de financiering van de kosten die het gevolg zijn van de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk. Dit betreft o.a. ook het aanpakken van de ontstane bodem- en grondwaterverontreiniging. Aangezien de kosten van de noodzakelijke maatregelen in dat kader nog niet vast staan, is in het bestuurlijk overleg een procesafpraak gemaakt. Die procesafpraak komt hierop neer dat de gemeente, het Rijk en de provincie nader overleg voeren over de spoedeisendheid, aard en omvang van de te nemen maatregelen alsmede afspraken zullen maken over de verdeling van de kosten tussen Rijk en provincie.

Vastgesteld is dat op dit moment op en in de directe omgeving van het terrein van Chemie-Pack verontreinigingen aanwezig zijn, die een risico voor de gezondheid van de op en in de omgeving van het terrein werkende mensen met zich brengen. Om die reden zijn reeds beveiligingsmaatregelen in de vorm van een afzetting genomen. Op advies van de DCMR heeft de gemeente maatregelen met betrekking tot afscherming en regelmatig toezicht op het terrein van onder andere de bewakingsdienst verder verscherpt. Aangezien de bedrijven in de nabije toekomst hun werkzaamheden wensen te hervatten, dienen reststoffen van de brand en verontreinigde grond verwijderd te worden. Verder is sprake van ernstige verontreiniging van het grondwater waarbij met spoed maatregelen genomen moeten worden om verontreiniging van het oppervlaktewater te voorkomen.

De inzet van de gezamenlijke overheden is tot nu toe gericht geweest op het aanspreken van de veroorzakende partij voor het herstellen van de schade. Op dit moment moet worden vastgesteld dat de veroorzakende partij haar verplichtingen niet nakomt. Daarbij gevoegd het feit dat het veroorzakende bedrijf in staat van faillissement verkeert en de verzekeringspolissen voor wat betreft de kosten van bodemsanering maar zeer beperkt verhaal lijken te bieden, is een heroverweging van de ingezette koers noodzakelijk. De Landsadvocaat heeft over de verschillende opties binnen de Wet bodembescherming advies uitgebracht. Op basis van nadere afweging is het voorstel de noodzakelijke bodem- en grondwatersanering door de provincie te laten uitvoeren op grond van artikel 30 van de Wet bodembescherming en daarbij gebruik te maken van de financieringsmogelijkheden van de Wet bodembescherming. Tot op heden is het vooral de gemeente Moerdijk geweest die met gebruik van haar juridisch instrumentarium de handhaving heeft vormgegeven en lasten onder bestuursdwang heeft uitgebracht. Nu wordt dus voorgesteld om vanaf heden de aanpak van de bodemverontreiniging onderdeel

Aan

Ministerie van I & M
Gemeente Moerdijk
Provincie Noord-Brabant

Kopie aan

-

Datum

19 oktober 2011

Contactpersonen

I&M:

Ruud Cino

Gemeente Moerdijk:

Christiaan Baljé

Louise Martens

Provincie Noord-Brabant:

Simon Middelkamp

Ewoud van den Berg

te laten zijn van het provinciale bodemsaneringsprogramma waarbij de provincie op basis van provinciale bevoegdheden op grond van de Wbb de bodemsanering zal uitvoeren en daarbij uit te gaan van de gebruikelijke robuuste saneringsaanpak en wijze van financiering. Dit met dien verstande dat de provincie en het Rijk in dit specifieke geval in beginsel gelijkelijk bijdragen aan de bodemsanering. De gemeente Moerdijk zal de chemische sloop op het Chemie-Pack terrein voor haar rekening nemen overeenkomstig het daartoe opgestelde plan van aanpak. Over het al dan niet verwijderen van de vloeistofdichte vloer op het terrein van Chemie-Pack dienen nadere afspraken gemaakt te worden tussen gemeente en provincie.

Vanwege het feit dat de gemeente tot op heden met gebruikmaking van haar juridisch instrumentarium de bodemsanering in gang heeft gezet worden de risico's die daar -ook na overgang van het opdrachtgeverschap voor de bodemsanering op de provincie op basis van haar provinciale bevoegdheden op grond van de Wbb- nog uit voortvloeien voor de gemeente afgedekt door provincie en Rijk.

Gelet op het bovenstaande dient de provincie van haar mogelijkheid gebruik te maken om de tussen de gemeente en de provincie gesloten uitvoerings- en financieringsovereenkomst vóór 1 december 2011 op te zeggen. In de periode tot de datum van opzegging van de overeenkomst zullen gemeente en provincie overleg hebben over nieuw aan te gane verplichtingen.

De totale saneringskosten worden op dit moment geraamd op € 38,2 miljoen (in de uitvoeringsperiode 2011-2016). Er is van de zijde van de provincie in het bestuurlijk overleg een bereidheid uitgesproken om (voor) te financieren. Ook het Ministerie van I&M heeft de intentie uitgesproken mee te willen financieren in de aanpak van de bodem- en grondwaterverontreiniging. Naar verwachting zullen de kosten van de grondwatersanering in hoge mate bepalend zijn voor de totale saneringskosten. Het is in ieder geval van groot belang om thans zeer snel te starten met het voorkomen van verdere verspreiding van de verontreiniging in het grondwater. Iedere aarzeling ter zake leidt vanwege verdere verspreiding van de verontreiniging in het grondwater tot een toename van de kosten. Verder is de wijze van aanpak van de grondwatersanering bepalend voor de hoogte van de kosten. Hierbij speelt met name ook de wijze waarop gezuiverd grondwater geloosd kan worden een belangrijke rol. Hierover zal nog nader overleg plaats vinden met het Waterschap en Rijkswaterstaat. De maatregelen zullen in eerste instantie gericht zijn op het zo veel mogelijk verwijderen van de bron en het beheersen van risico's van verdere verspreiding. Voor zowel de provincie als het ministerie van I&M is het van belang dat een effectieve sanering wordt uitgevoerd tegen aanvaardbare kosten. Dit betekent dat alles in het werk zal worden gesteld om de kosten waar mogelijk te beperken.

Tussentijdse meevallers kunnen eventueel worden benut om een buffer op te bouwen voor eventuele tegenvallers. Uiteindelijk zal een totaal rekening op moeten worden gemaakt in de nieuwe programmaperiode 2015-2020 en

zal het saldo van mee -en tegenvallers dan met het rijksbudget voor Brabant voor deze nieuwe periode worden verrekend.

Op grond van het bovenstaande zal de provincie Brabant voor de periode 2012 t/m 2014 een aanvullende bijdrage van het Rijk van € 17,5 miljoen ontvangen.

De berekening van deze bijdrage is gebaseerd op de verwachte omvang van kosten en de aan te gane verplichtingen in de periode 2011 t/m 2014.